

Glasnikmira

ISSN 1840-1414

Zaputiti se na
rubove – teologija
periferije

Duševna (nutarnja)
dimenzija posta

Župnik i kapelan:
sumnje i
sumnjičenja

Dok Europa
ukida nedjeljne
mise, u Međugorju
duhovno eksplodira:
Mladifest

MEĐUGORJE NAS
UPUĆUJE NA
EVANĐELJE
I POMAŽE NAM
ŽIVJETI U VJERI

HRABRI BUDITE I
NE BOJTE SE!

BUDI „OVISAN“ O BOGU!

SVIJETU SU
POTREBNI SVJEDOCI
KRISTOVE LJUBAVI

GOSPODINOM
ZAHVAĆEN...

Gospina škola | Događanja | Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima |
Teološki podlistak | Iz života Crkve | Hrvatsko kršćansko nazivlje | Lectio divina

Draga djeco! Bog mi dozvoli da sam s vama i da vas vodim putem mira, da tako preko osobnog mira gradite mir u svijetu. Ja sam s vama i zagovaram vas pred mojim Sinom Isusom da vam da jaku vjeru i nadu u bolju budućnost koju s vama želim izgraditi. Vi budite hrabri i ne bojte se jer Bog je s vama. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu.

Iz sadržaja

Fotografija na naslovnici. Arhiv ICMM

Gospina škola

Zaputiti se na rubove – teologija periferije, FRA T. PERVAN
Duševna (nutarnja) dimenzija posta, FRA M. ŠAKOTA
Župnik i kapelan: sumnje i sumnjičenja, I. ŠARAC
Dok Europa ukida nedjeljne mise, u Međugorju duhovno eksplozira Mladifest, D. PAVIČIĆ
Hrabri budite i ne bojte se, P. TOMIĆ
Međugorje nas upućuje na evanđelje i pomaže nam živjeti u vjeri, S. PEHAR

Događanja

Blažena Djevica Marija svemoćna zagovornica naša
Marijanski zavjet za Domovinu stigao u Međugorje!
Promjena pastoralnog osoblja u župi Međugorje

Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima

Budi „ovisan“ o Bogu!, M. MILETIĆ
Svijetu su potrebni svjedoci Kristove ljubavi, K. MILETIĆ

Teološki podlistak

Gospodinom zahvaćen..., FRA T. PERVAN

Iz života Crkve

Hrvatsko kršćansko nazivlje

Rat i mir, M. MAMIĆ

Dnevna misna čitanja

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Uvodnik

UREDNIK
MARIO VASILJ TOTIN

KRIŽEVAC – NAŠ TABOR I GOLGOTA!

U rujnu slavimo Uzvišenje sv. Križa. U Međugorju je to dan brenenit pokajanjima i dobrim odlukama. Križevac je, istodobno, i naša Golgota i Tabor – svečano mjesto za nas ovozemaljske hodočasnike. Do njegova vrha dolazimo s pitanjima i nejasnoćama o vlastitu križu, a s njega silazimo kao s Tabora – preobraženi.

Svetkovina Uzvišenja sv. Križa odgovara na naša mnoga ljudska pitanja. Pomaže nam spoznati istinu o sebi: Nismo sazreli za ovaj život ukoliko nismo sazreli za križ, jer preko plodova križa naviše se približavamo Bogu. Svako trpljenje je kockica mozaika Otkupiteljskog križa. Od svih kršćanskih duhovnih spoznaja, najjača je ona kada radosno s Kristom trpimo svoje zemaljske kušnje i nevolje. Bog ljubi mnoge naše dnevne muke i žrtve koje svakodnevno strpljivo i šutljivo prinosimo. Valja hrabro iz Božje ruke prihvatiti trpljenje, ali ponizno, bez pretvaranja i uveličavanja.

S našeg međugorskog Križevca silazi se s preobraženim križem, s križem koji je izgubio na težini i gorčini, s križem koji je dobio smisao. O tome je lijepo rekao čovjek koji se sjedinio s Križevcem, fra Slavko Barbarić: „Na Križevac se ne izlazi da bi se ostavilo svoje križeve, nego da svoje križeve naučimo nositi i pomagati drugima da svoje križeve nose. Pred križem se u dubokom razmišljanju pokazuju Isusu osobne rane i rane onih kojima smo mi zadali rane te trpljenja obitelji, Crkve i svijeta. Upravo tu treba moliti za ozdravljenje duhovno i zdravlje duševno.“

Dobro je se sjetiti i velikog fra Didaka Buntića, koji je upravo u rujnu prije stotinjak godina pokrenuo veliku akciju spašavanja gladne djece u Hercegovini. Riječi koje je pisao o kršćanskome životu, osobito o križu i trpljenju aktualne su i danas. Čini se da su fra Didakove riječi i tada aktualizirale mir i ljubav, kao i ovih godina dok nas Gospa poziva upravo na – mir! Možemo se ponositi evocirajući herojska djela našeg fra Didaka, kojima je on pokazao kako se najslabijima daje kruha i nade, mira i ljubavi.

Kraljice Mira nam ovako govori o križu: „Draga djeco, molite i prihvaćajte sve što vam Bog nudi na putu koji je gorak. Ali isto tako, tko pođe tim putem, Bog mu otkriva svaku slast i on će se rado odazvati na svaki Božji poziv.“ (25. srpnja 1987.) Glad, koja je vladala prije 100 godina, bila je golem križ na leđima našega naroda i Crkve, naše franjevačke Provincije. Fra Didak je, zasigurno, nakon mnogo trpljenja, Duhom Svetim nadahnut, srcem i razumom prihvatio križ koji je Bog poslije pretvorio u blagoslov. Ispričana je epohalna priča o ljubavi i milosrđu, narodnoj slozi i Božjoj ljubavi.

I danas nas razapinju kušnje i nevolje. Blagostanje pretvaramo u križeve, jer zaboravljamo da kruh zemaljski ne može utažiti glad duše. Fra Didak je nasitio djecu kruhom i spasio mnoge živote. Neka i nama u ovoj generaciji Majka, Kraljica Mira, pomogne da utažimo glad duše, da se zagledamo u Njezina Sina dok nam poručuje: „Učinite što god vam rekne!“ (Iv 2,5). To su posljednje riječi Majke Božje što ih je zabilježilo Evanđelje. Marija nas savjetuje da se poklonimo i pomolimo Kristu, jer, kako poučava Sv. Pavao: „Sve se okrene na dobro onima koji ljube Boga.“ (Rim 8, 28)

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323

Služba pretplate
Nikolina Sivrić
e-mail: pretplategm@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 300

Lektura
Ana Marin
Grafičko oblikovanje
SBD, Mostar
Tisak
Fram Ziral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.

Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 130 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 40 €, Švicarska 60 CHF, USA, Kanada i Južna Amerika 80 USD, Australija 120 AUD.

UPLATE

Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 3381202200129568.

Iz Hrvatske u HRK i €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: OTP banka d.d., IBAN: HR0524070001100663037, SWIFT: OTPVHR2X

Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatenmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich – Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2

Za sve valute iz drugih zemalja: Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA22, IBAN: BA393380604802774622 (svrha uplate Glasnik mira).

Pretplate za Glasnik mira možete izvršiti i preko paypal računa na linku: www.paypal.me/mirmedjugorje (svrha uplate: za Glasnik mira)

Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH
e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, Internet: www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput „ukazanja, čudesa, poruke“ i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

ZAPUTITI SE NA RUBOVE - TEOLOGIJA PERIFERIJE

Čini se, ništa bez Marije. Bez naše Gospe. Od početka našega spasenja do danas. Začela Sina Božjega negdje na periferiji, na rubu Svete zemlje, daleko od Jeruzalema, rodila ga daleko od svoga mloga doma, u udaljenom Betlehemu. Ne u središtima moći niti gdje se piše povijest. Bog je izabrao upravo taj put poniznosti, malenosti, periferije, rubnosti. I tako kroz cijelu povijest spasenja, do danas, piše Bog nevidljivo, ali zorno svoju povijest među ljudima. Više od četiri tisuće svjesnih godina, od Abrahama do naših dana.

FRA TOMISLAV
PERVAN

Na Veliku Gospu hodočaste vjernici koji su neznatna manjina, sušta dijaspora, gdje ih je veoma malo, Majci Božjoj u Letnicu, na granici Makedonije i Kosova. Hodočaste taj dan svi, bez razlike. Katolici i pravoslavci, muslimani i Romi. Hodočaste cijele obitelji. Među hodočascima je prije točno stotinu godina i djevojčica Anjezë Gonxhe Bojaxhiu (Agneza Gondže Bojadžiju), najmlađe dijete iz pobožne katoličke albanske obitelji. Dvanaest joj je godina i usrdno se moli pred crnim kipom Majke Božje Letničke koja se ondje štuje punih sedam stoljeća. U molitvi osjeća Gospodinov i Marijin zov, do kraja se posvetiti Gospodinu kao misionarka. Na krštenju je dobila ime Agneza, od roditelja Gonxhe što bi u prijevodu značilo „ružin pupoljak“. Stupa u gimnaziju u Marijinu kongregaciju a potom se 1928., s navršenih osamnaest godina, zapućuje

u Irsku gdje pristupa Sestrama Naše Gospe od Loreta koje su se posvetile misijama u Indiji. Dvanaest joj je godina, a Mala Terezija od Djeteta Isusa imala je u 13. godini snažno iskustvo Boga koje je odredilo njezin životni smjer. Djevojčica Anjeza Gondže uzima na zavjetima njezino ime jer ju je posebno štovala i ljubila.

TEOLOGIJA PERIFERIJE

Trajno je Anjeza živjela u ozračju Svetoga. Otac je ugledni Albanac koji je nakon propasti Otomanskog carstva i stvaranja nove „versajske“ države putovao u Beograd na razgovore sa srpskim vlastima. Vratio se doma, te vjerojatno otrovan, baca krv. Mlad, tek mu je 41. godina. Majka šalje djevojčicu po svećenika. Ne može ga pronaći u župnom stanu, zapućuje se prema kolodvoru i usrdno Boga moli da susretne bilo kojeg svećenika kako bi opremio njezina oca. Slučajno se namjeri

ondje na svećenika koga moli i vodi doma te taj podjeljuje tati na umoru sakramente umirućih. Slučajnost? Nikada nije saznala tko je bio taj svećenik, a bila je uvjerenja da joj je sam Gospodin poslao toga svećenika kako bi otac preminuo u miru. Otada se stalno pouzdavala u Providnost. Majka ostaje sama s troje djece. I probija se kroz život.

U redovništvu uzima ime Tereza jer joj je veliki uzor sveta Mala Terezija od Djeteta Isusa i Božjega lica koja je netom proglašena svetom. Ali u biti ostaje „ružin pupoljak“ koji se razvio u Indiji u predivan cvijet. S ruba društva u zavičaju ide u daleki svijet, u Kalkutu (danas Kolkata) i ondje služi rubnima, na periferiji društva i života.

PAPA FRANJO I TEOLOGIJA PERIFERIJE

Teologija periferije, zaputiti se na periferiju, čini se da je misao vodilja i pontifikata pape Franje od ožujka

2013. Franjo bi htio pokrenuti Crkvu iz sigurnosti u nesigurno, od gledanja prema unutra za pogled vani, iz središta prema rubovima. Crkva bi trebala biti poljska bolnica, „lazaret“. Može se reći, postoji mnogo dodirnih i podudarnih točaka između pape Franje i Majke Tereze, danas svete. On ju je proglasio svetom 2016. u Godini milosrđa. Periferija nije samo geopolitička ili ekonomska, nego i egzistencijalna, intelektualna, religijska, ona je višeslojna, pa i među spolovima. Pokušati unijeti periferiju u centar i obrnuto. I papa Franjo i Majka Tereza su na periferiji, u Indiji i Argentini, Tereza je s jedne periferije, iz Skopja, dospjela na drugu u Indiji i ondje služila Crkvi, a Franjo je iz Argentine prenio periferiju u Rim te ondje služi cjelini Crkve. Komplementarnost služba.

Njih su se dvoje upoznali prema Papinim riječima za biskupske sinode u Rimu 1994. dok je bio nadbi-

Teologija periferije, zaputiti se na periferiju, čini se da je misao vodilja i pontifikata pape Franje od ožujka 2013. Franjo bi htio pokrenuti Crkvu iz sigurnosti u nesigurno, od gledanja prema unutra za pogled vani, iz središta prema rubovima. Crkva bi trebala biti poljska bolnica, „lazaret“.

skup Buenos Airesa. U dvorani su sjedili dosta blizu, ona je bila iza njega i slušao je njezine snažne intervjue pred biskupima. Snažna žena koja je davala moćno svjedočanstvo. Bergoglio se divio njezinoj snazi, odlučnosti, njezinoj poniznosti te pokušajima da probleme Crkve s periferije unese među biskupe. Umjela je izreći što je htjela kazati, bez velikih riječi. Ali je današnji Papa zaključio: „Bilo bi me strah kad bi mi ona bila poglavarica jer je bila vrlo zahtjevnja!“ Nije mogao ni zamisliti da će on biti taj koji će je proglasiti svetom, 4. rujna 2016.

ZNAČENJE I DEFINICIJA PERIFERIJE

Oboje dolaze iz siromašnih uvjeta, s egzistencijalne periferije siromaštva, rata, etničkog čišćenja. Balkan bijaše u doba kad se ona rodila „periferija periferije“ Europe, poprište balkanskih ratova, Prvog svjetskog rata, nestanka velikih imperija, rađanje revolucija. Pape od Drugoga vaticanskog sabora bijahu osobe s periferije. Ivan XXIII. potječe iz siromašne, seoske obitelji, Pavao VI. je imao osjetljivo srce i oko za siromahe i rubne kao nadbiskup Milana, objavio je socijalne enciklike, a novoproglašeni blaženi Ivan Pavao I. bijaše osjetljiv za siromahe. Poglavitito pak Ivan Pavao II. U svome inauguralnom govoru poziva cijeli svijet da širom otvori vrata Isusu Kristu, da se ne boji Isusa Krista. Bijaše to glas Pape s ruba, koji je došao iz daleke zemlje, slavenske, ne iz Italije, dolazi iz komunističkog ozračja, obilježen nacizmom i komunizmom. Htio je

Odakle crpemo značenje i definiciju periferije u katoličkoj misli i teologiji? Iz povijesti spasenja. Periferija je mjesto gdje se Bog objavljuje, gdje se očituju najdublji kršćanski misteriji, tajna utjelovljenja i Trojstva. Isus je začat u Nazaretu, rodio se u Betlehemu. Započeo je svoje djelovanje u „Galileji poganskoj“, na rubu. Tu je pozvao prve učenike, tu je započeo s navještajem, tu je proglasio kraljevstvo Božje. Isus je dar periferije svijetu.

biti glas svih proganjenih, poniženih, uvrijeđenih, svih koji su stenjali pod bezbožnim komunizmom. Htio se sa svima poistovjetiti u njihovoj patnji i mucu. A Benedikt XVI. fokusirao se na dijalog sa sekulariziranom kulturom, imao je u žarištu istinu o Bogu i čovjeku, o razloznosti vjere u Boga stavljajući naglasak na predaju, na katoličku tradiciju koja traje već puna dva tisućljeća.

Odakle crpemo značenje i definiciju periferije u katoličkoj misli i teologiji? Iz povijesti spasenja. Periferija je mjesto gdje se Bog objavljuje, gdje se očituju najdublji kršćanski misteriji, tajna utjelovljenja i Trojstva. Isus je začat u Nazaretu, rodio se u Betlehemu. Započeo je svoje djelovanje u „Galileji poganskoj“, na rubu. Tu je pozvao prve učenike, tu je započeo s navještajem, tu je proglasio kraljevstvo Božje. Isus je dar periferije svijetu. Pa i misterij uskrsnuća dogodio se na periferiji, na rubu Carstva. Povijest spasenja jest povijest periferije iz koje nitko nije isključen. Iz otkupiteljske snage samoga Gospodina. Bog ima sućutnu ljubav prema malenima, poniženima, uvrijeđenima, kojih je puna povijest, o kojima su toliki pisali. Bog je izabrao živjeti među marginaliziranim, na periferiji, kako bi započeo novo poglavlje povijesti spasenja ljudskoga roda. Na rubu.

PERIFERIJA POSTAJE ŽARIŠTE

Bog šalje anđela Gabrijela na periferiju, u Nazaret. „Može li šta dobra doći iz Nazareta?“ pita i odgovara gotovo prezrivo mještanim susjednoga sela, Natanael iz Kane Galilejske (Iv 1,46). U pitanju se čuti prizvuk o lošoj reputaciji koju je imao Nazaret u to doba. Tako je Isus, Božji Sin, začat,

odrastao i živio u mjestu koje bijaše u očima susjeda „nikakvo mjesto“, koje ne bijaše na dobru glasu i nije moglo iznijeti ništa dobro na svijet. Pa ipak, periferni Nazaret i Betlehem postadoše žarišne točke i ishodišta spasenja. Mjesta koja bijahu nepoznanice na mapi, periferije iz koje se nije moglo roditi ništa dobra. Sjetimo se kako je Isus „prošao“ za svoga prvoga javnog nastupa u nazaretskoj sinagogi, htjeli su ga naime sunovratiti niz obronak brda na kojemu bijaše sagrađen njihov grad (Lk 4,29). Svemu unatoč, ta galilejska, polupoganska periferija postade pozornicom najsilnijega svjetskoga prevrata proistekla iz usta i preko ruku putujućeg propovjednika, Isusa iz Nazareta. Suvremenici su se suočili s nečuvenim i nevidenim, neočekivanim, izvanrednim događajima. Ondje su čuli nečuveno, vidjeli nevideno. Isus se nije ustručavao niti strašio prekoračiti granice periferije, poći u Jeruzalem, centar moći, izreći ondje bitno o sebi i svojim protivnicima, što ga je na kraju odvelo na križ.

Galileja u Isusovo vrijeme bijaše križište raznih kultura, naroda, jezika. Naći ćemo tu Židove, Feničane, Grke, heleniste, Arape, Sirijce, ozemlje koje osam stoljeća prije Isusa Izaija nazva ozemljem s *onu stranu Jordana* „Galilejom poganskom“ (Iz 8,24); učenici Andrija i Filip imaju tipično grčka imena. Miješanje nacija, nečista religija, nema jeruzalemskog „pravovjerja“. Galileja bijaše za jeruzalemske čistunce pojam krivovjerja i neznatnosti, vjerovali su da iz Galileje ne može doći ništa dobra, ni prorok, ni Mesija. Isus je morao proživjeti i zemljopisnu i egzistencijalnu periferiju kako bi se ispunilo proroštvo Izaijino

da narod koji je sjedio u tmimi i sjeni smrtnoj vidje veliku svjetlost, svjetlost ih jarka obasja (Iz 9,1). Bog je odlučio upravo tu proglasiti novi svjetski poredak, upravo je tu Isus pozvao i prve učenike. Na prvim stranicama evanđelja sve je fokusirano tu na periferiji, u Galileji. Tu je baza njegova mesijanskog navještaja, tu su počeci njegove misije koja završava u Jeruzalemu. Onamo je prenio probleme periferije, rubnih osoba, tu je ponudio radikalnu poruku konačnoga dolaska Mesije u svoj narod. Kraljevstvo je Božje na djelu u njemu.

USKRŠNUĆE SE DOGODILO NA PERIFERIJU

U Jeruzalemu je rasset i uskrsnuo, ali učenike ponovno šalje na Posljednjoj večeri u Galileju. *Ići će on pred njima i naputiti ih da odande započnu svoju misiju u svijetu* (Mk 14,28). Na brdu u Galileji šalje ih u misije, u cijeli svijet (Mt 28,16). Malo toga ili ništa im nije bilo jasno prije uskrsnuća i dolaska Duha Svetoga. I Uskršli iznova započinje preko njih svoje djelo na periferiji, što je paradigma za sve potonje naraštaje. Galileja postaje u biti višeslojni centar za Isusovo djelovanje. Isus nije imao pristupa hramskom ritualu, jeruzalemskim vezama, rabinskom učenju, dolazi on iz Galileje, sa zemljopisne, ekonomske i etničke periferije. On se poistovjetio s rubnima, siromasima, djecom, što je Božja praksa i u Starom zavjetu. O tome pjeva i Marija u svome *Magnificatu*. Bog nikad ne odbacuje odbačene, ne zaboravlja zaboravljene, ne otpisuje otpisane, ne kažnjava već kažnjene, poistovjećuje se s onima iz Mt 25,40. Isus nas ondje gleda, promatra iz šest kategorija perifernih osoba. To je dobro znala, toga je bila svjesna i do kraja živjela sveta Majka Tereza.

„Ja sam Isus koga ti progoniš“ u vjernicima, progovara glas Savlu na putu u Damask (Dj 9,5). Isus se poistovjećuje s beskućnicima, jer lisice imaju jazbine, ptice gnijezda, a on nema gdje bi glavu naslonio (Mt 8,20). Ni na križu nema uzglavlja. Zato i danas, tko želi pronaći Isusa, treba se zaputiti rubnima, perifernima, onima koji su marginalizirani u svakom pogledu. Te su osobe istinska, prava lica Gospodina Isusa, kroz njih nastavlja Isus svoje djelo, svoju agoniju i patnju u svijetu. To je tako bjelodano, napose danas.

Stoga je poruka svih svetaca, Dominika, Franje, Vinka Paulskoga, Don Bosca, Charlesa de Foucaulda, Majke Tereze: Tko želi otkriti Isusa, pronaći će ga u siromasima. To je kršćanski identifikacijski znak, kršćanski „brand“. Srž je to kristološke poruke Novoga zavjeta. Tako se kršćanstvo širilo, tako je kršćanska zajednica postajala zajednica nade i ljubavi, svjedočanstvom Božje snage u svijetu. Galilejska neznatnost i rubnost trajna je značajka kroz svu potonju povijest.

OBNOVE CRKVE POČINJU S PERIFERIJE

Bog je stupio u našu povijest na marginama društva i zemljovida da bi potom preko apostola Petra i Pavla došao u središte carstva, u Rim, gdje su posvjedočili i bili mučeni. A u potonjoj povijesti Crkve uvijek su obnove dolazile odozdo, ne odozgor, iz baze, s periferije, a ne iz centra moći. Franjevci, dominikanci, zajednice Charlesa de Foucaulda, salezijanci, Misionarke ljubavi Majke Tereze. Sve te inicijative imale su svoj prototip u galilejskim početcima našega Gospodina.

Pa i reforme unutar reforme odvijale su se iz bazičnih pokreta što bi potom Crkva u sebe integrirala i usklađivala sa svojom praksom i strukturama. Svi ti pokreti trebali

TKO ŽELI OTKRITI ISUSA, PRONAĆI ĆE GA U SIROMASIMA. TO JE KRŠĆANSKI IDENTIFIKACIJSKI ZNAK, KRŠĆANSKI „BRAND“. SRŽ JE TO KRISTOLOŠKE PORUKE NOVOGA ZAVJETA. TAKO SE KRŠĆANSTVO ŠIRILO, TAKO JE KRŠĆANSKA ZAJEDNICA POSTAJALA ZAJEDNICA NADE I LJUBAVI, SVJEDOČANSTVOM BOŽJE SNAGE U SVIJETU. GALILEJSKA NEZNATNOST I RUBNOST TRAJNA JE ZNAČAJKA KROZ SVU POTONJU POVIJEST.

Bog je stupio u našu povijest na marginama društva i zemljovida da bi potom preko apostola Petra i Pavla došao u središte carstva, u Rim, gdje su posvjedočili i bili mučeni. A u potonjoj povijesti Crkve uvijek su obnove dolazile odozdo, ne odozgor, iz baze, s periferije, a ne iz centra moći. Franjevci, dominikanci, zajednice Charlesa de Foucaulda, salezijanci, Misionarke ljubavi Majke Tereze. Sve te inicijative imale su svoj prototip u galilejskim početcima našega Gospodina.

su biti u suglasju sa središnjom Crkvom, njezinom glavom, inače su znale otklizati u krive heretičke rukavce i presušiti. Institucija brani i integrira karizmu i nadahnuće koje pojedinac unosi u Crkvu. Učinili su to sveti Franjo, Dominik, Ignacije, don Bosco, Majka Tereza sa svojim Misionarkama ljubavi. Majka je Tereza poštivala, slušala i strpljivo čekala odgovor Glave te odluke Rima. Nikada ni u primisli odvajanje od Kristova Tijela, nikada ni pomisao na nekakvu autonomiju ili prosvjed. Upravo kao i Franjo. Nikada ne zaboraviti svoje korijene, hranu koju daje Crkva, snagu koju daje Duh, cilj koji je Božje kraljevstvo ovdje na zemlji.

MAJKA TEREZA – POZIV U POZIVU

Počeli smo s Majkom Terezom i njezinim iskustvom kao djevojčice pred Gospinim likom. Osjetila je zov, slijedila ga, poslana u daleku Indiju. Ondje je doživjela svu bijedu velike nacije, napose u ratnim godinama. Bila inteligentna, profesorica i odgojiteljica, često putovala u Kalkutu. Za jedne noćne vožnje vlakom, ona bilježi točno 10. rujna 1946., Gospodinov je glas čula izravno. Načiniti iskorak iz zajednice, zaputiti se najsiromašnijim siromasima, njima služiti. Gospodinu se opirala, odgovarala je kako je već u zajednici, kako ima zavjete, kako mu služi, htjela ga je uvjeriti kako se trudi biti sveta sestra itd. Ali je Gospodin bio uporan: "Hoću indijske Misionarke ljubavi koje će biti organj moje ljubavi među krajnje siromašnima – bolesnima – umirućima – zapuštenoj djeci s ulica, malim beskućnicima. Htio bih da mi dovediš siromahe – zatim sestre koje će prinositi svoje živote iz ljubavi kao duše okajnice... I kad bi ti samo znala koliko te zapuštene djece svakodnevno pada u grijeh. Ima samostana u kojima je mnogo sestara koje se brinu za bogate i imućne, ali nema apsolutno nikoga tko bi se brinuo za moje posve siromašne. Za njima žudim, za njima čeznem – njih ljubim – Hoćeš me odbiti?" Majka Tereza svjedoči: „Znam, to bijaše sam Gospodin. Bio je to novi zov u mome zvanju“. Bijaše to drugi poziv.

U svim njezinim zajednicama i kapelicama uz križ na zidu stoji i velikim slovima ispisana riječ s križa: „Žedan sam!“ Gospodin s križa vapi-

je, žeda. Cilj Misionarki ljubavi jest utaziti tu žed utjelovljenoga Boga. Papa Franjo govori stalno kako Crkva mora biti nešto poput poljske bolnice koja se brine za ranjenike i umiruće. Davno prije njega shvatila je to sveta Majka Tereza i djelovala prema tome načelu. Ona veli, u euharistiji primamo Gospodinovo tijelo, dok u bolesnicima i siromasima dodirujemo Gospodinovo fizičko tijelo i krv. „Hodi! Budi moje svjetlo siromasima!“ Cjelozivotno geslo bijaše joj „Učiniti nešto lijepo za Gospodina“ poput one žene iz Evanđelja koja je na Gospodinovu glavu izlila dragocjeno, mirisno nardovo ulje i time ga pomazala (Mt 26,10). Učiniti nešto lijepo za Gospodina, i s naše osobne strane!

U nje je propis kako sestre smiju imati samo tri *sarija* (tradicionalna indijska ženska odjeća). Jedan *sari* na sebi, drugi u pranju i treći koji se suši. Jer treba svakodnevno previjati ranjene, pomagati umirućima, dodirivati čireve, previjati gubavce itd. K tomu jednu vreću od jute, platnenu. U njoj Sveto pismo i Časoslov. Za komunističkoga terora u Albaniji nije mogla dobiti vizu i pohoditi bolesnu majku koja je preminula početkom sedamdesetih godina. Kad je čula za maminu smrt, samo je kazala: „Mama je otišla doma!“ Kad joj je dodijeljena Nobelova nagrada za mir 1979. komunistički mediji u Albaniji nisu to nigdje ni spomenuli. Totalno su je prešutjeli i ignorirali. A po krvi je, tako je uvijek ponosno isticala, prava Albanka. Danas je nadnevak njezina proglašenja blaženom nacionalni praznik u Albaniji, a zračna luka u Tirani nosi njezino ime. Jedan je asteroid nazvan po njoj. Perez de Cuellar, generalni tajnik UN, nazvao ju je 1995. „najmoćnijom ženom na svijetu“. Kako se samo Gospodin ruga tobož moćnicima i velikima te ih baca kao otpad na povijesno smetlište i bunjište, a uzvisuje neznatne. Nepobitna biblijska istina koja se trajno ozbiljuje pred našim očima.

Slobodno se može reći kako je i Međugorje na stanovit način periferija gdje se Gospa ukazala. I poziva ljude odasvud u ovu periferiju, hercegovačku Galileju i Nazaret. Hvala na primjeru svete Majke Tereze, hvala na Mariji koja je dirnula Majku Terezu, hvala i za Međugorje.

DUŠEVNA (NUTARNJA) DIMENZIJA POSTA

Post je put iz ropstva u slobodu kroz odricanje. „Vi ste, dječice, slobodni izabrati dobro ili zlo. Zato vas pozivam: molite i postite.“ (25. 1. 2008.) Isus: „Pazite na se da vam srca ne otežaju u proždrljivosti, pijanstvu i u životnim brigama te vas iznenada ne zatekne onaj dan jer će kao zamka nadoći na sve žitelje po svoj zemlji. Stoga budni budite i u svako doba molite da uzmožete umaći svemu tomu što se ima zbiti i stati pred Sina Čovječjega.“ (Lk 21,34-36)

FRA MARINKO
ŠAKOTA

POST OSLOBAĐA OD OVISNOSTI

Čovjek je biće koje se uspava. Proždrljivost, pijanstvo i brige otežaju srce pa postajemo slijepi i gluhi, gubimo osjećaj za dobro i lijepo, za Božju riječ, za susjeda koji je u potrebama, u problemima, za prirodu koju sve više uništavamo... Post je odricanje od proždrljivosti, pijanstva i briga. To je vrijeme buđenja, otvaranja očiju i oslobađanja srca. Postiti znači paziti na sebe, voditi brigu o svojem tijelu, ne dopustiti tjelesnim strastima da nas obuzimaju.

POST OSLOBAĐA OD PRISILA

Zbog navika i navezanosti u nama nastaje prisila da jedemo i pijemo više nego što nam treba i da skupljamo suvišne stvari. Besmisleno je misliti kako je s nama sve u redu, kako smo slobodni, a zapravo smo postali robovi navika i navezanosti koje nam govore: „Moraš uzeti... moraš piti alkohol, moraš biti netko u očima drugih, moraš kockati, moraš gledati u televizor i mobitel, moraš imati više i više...“ Navezani na stvari, obuzeti smo prisilom: „Nosi te kolače s mojih očiju! Ne mogu ih gledati, a da ih ne uzmem. Nosi te cigarete s mojih očiju! Ne mogu izdržati, a da ne zapalim. Nosi se od mene! Ne mogu te gledati ni slušati, a da se ne uzrujam.“

Sila teže je sila koja djeluje na svako tijelo na površini Zemlje vertikalno prema dolje. Kada iz ruke ispustimo neki predmet, on pada. Tako se i mi prepuštamo „sili teže“ pretjerane konzumacije hrane i alkohola, kocke,

pušenja, ovisnosti o zaslonu (mobitel, televizor, internet), o pornografiji i dr.

Gdje je rješenje?

„Čovjek je biće koje ne postaje ono samo po samomu sebi. To ne postaje kada se jednostavno pusti, kada se prepusti prirodnoj sili teže svojega pukog životarenja, nego postaje on sam jedino u hrvanju protiv sile teže pukog životarenja, snagom discipline, koja zna pronaći slobodan prostor usred svakodnevnih obveza, koja se oslobađa prisile ciljeva i nagona... Potrebno je nadvladati sebe da bismo vidjeli dubinu i oslobodili se diktature površnoga.“ (J.

Ratzinger)

Post je ulaganje napora protiv sile teže. Post nas uči izdržati u teškim trenucima. Postom se oslobađamo prisila ne dopuštajući im da zagospodare nad nama. Postom u nama jača riječ dosta: Dosta ovisnostima i prisilama! Tako se u nama širi prostor nutarnje slobode, zbog čega se onda možemo drukčije postaviti prema prisilama i reći: Ne moram uzeti alkohol, ne moram kockati, ne moram psovati, ne moram razdražljivo reagirati, mogu bez toga i toga živjeti...

Fra Slavkov je stav: „Tko nauči živjeti sa stvarima, može živjeti i s ljudima.“ Nauči li čovjek u postu živjeti sa stvarima, a da ne uzme sve što mu se nudi i što poželi, bit će sposoban živjeti i imati strpljenja s ljudima i onda kad ga obuzmu nervoza i ljutnja.

Post odnosno odricanje imaju veze s prihvaćanjem neugode. Roland Patzleiner svjedočio je o svojem iskustvu koje je nazvao „sveta prisila“, a koja mu je jako pomogla u životu. Naime, dok je bio u jednoj od zajednica u Međugorju, najteže mu je padalo pranje posuđa. Već izjutra je mislio kako će taj dan nakon ručka morati prati posuđe, što je u njemu budilo veliku nelagodu. No jednog je dana izrekao da toj neugodnoj dužnosti i

sve se promijenilo. Prisilu pranja posuđa nazvao je novim imenom: „sveta prisila“. Shvatio je da mu je upravo to pomoglo, ne samo u oslobađanju od nekih ovisnosti nego u postizanju istinske sreće za kojom je uvijek težio. Shvatio je da sreću do tada nije pronalazio jer je uvijek tražio samo ono što mu je ugodno, a izbjegavao ono neugodno i teško. Sveta prisila pomogla mu je u sazrijevanju, nutarnjem jačanju i prihvaćanju neugoda. Poslije mu je pranje posuđa postala jedna od najdražih aktivnosti.

**POST NAS UČI
IZDRŽATI U TEŠKIM
TRENUTCIMA.
POSTOM SE
OSLOBAĐAMO
PRISILA NE
DOPUŠTAJUĆI IM
DA ZAGOSPODARE
NAD NAMA.
POSTOM U NAMA
JAČA RIJEČ
DOSTA: DOSTA
OVISNOSTIMA
I PRISILAMA!
TAKO SE U NAMA
ŠIRI PROSTOR
NUTARNJE
SLOBODE, ZBOG
ČEGA SE ONDA
MOŽEMO DRUKČIJE
POSTAVITI PREMA
PRISILAMA I
REĆI: NE MORAM
UZETI ALKOHOL,
NE MORAM
KOCKATI, NE
MORAM PSOVATI,
NE MORAM
RAZDRAŽLJIVO
REAGIRATI, MOGU
BEZ TOGA I TOGA
ŽIVJETI...**

POST JAČA NUTARNJE SNAGE

Postom u nama jačaju nutarnje snage, jer se učimo strpljivosti i čekanju. A upravo te duševne snage (strpljivost, čekanje, odricanje od trenutnih želja, ustrajnost u nadi kada je teško) današnji čovjek lako izgubi. Slabljenjem duševnih snaga postajemo nesposobni nadvladavati poteškoće na koje naiđemo u životu (na studiju, u obitelji, na poslu, pri preuzimanju križa i dr.).

Po čemu se vidi gubitak, odnosno nedostatak duševnih snaga? „Na primjer, da se očajava odmah kada se nađe u teškoj situaciji... Mnogi na primjer počinju uzimati drogu, jer nemaju duševnu snagu da se suprotstave drogi.“ (fra Slavko Barbarić)

Jesu li duševne snage jake ili slabe pokazuje se osobito među bračnim partnerima. „Nitko ne ženi čovjeka kojega ne ljubi. Ali postoje mnoge rastave. Zašto? Možda ne mogu podnijeti svoga partnera u jednoj posebnoj točki. Nemaju snagu da drugoga podnesu i oprostite mu – obitelj se razara.“ (fra Slavko Barbarić)

Nauči li čovjek u postu živjeti sa stvarima, a da ih ne dodirne, da njima ne robuje, da bude strpljiv i onda kada nema (sve) stvari, odnosno da ne uzme (sve) stvari koje poželi, bit će sposoban živjeti, biti strpljiv s ljudima i onda kada uočava njihove nedostat-

ke, slabosti, pogriješke, kada vidi trun u oku drugoga, pa je u trenucima ljutnje i nervoze u kušnji da ga izvadi.

Slično fra Slavku govorila je i Simone Weil: „Može biti da porok, pokvarenost i zločin gotovo uvijek predstavljaju pokušaj čovjeka da pojede ljepotu, da pojede ono što bi trebalo samo gledati. Eva je to započela. Ako je ona time što je pojela onaj plod prouzročila čovjekov pad, onda bi za spas čovječanstva bilo potrebno suprotno ponašanje, gledanje ploda a da ga se ne jede.“

U tom smjeru treba odgajati i djecu i mlade u postu. Djeca ne trebaju postiti kao odrasli o kruhu i vodi, ali dobro je da roditelj kaže svojem djetetu: „Ova čokolada je tvoja. Danas je petak, zato je nemoj danas pojesti. Ostavi je za sutra.“ Tako uči dijete strpljivosti, umijeću čekanja i otklanjanju svake želje koja se u njemu javi.

POST OTVARA OČI ZA BITNO

Isus traži od učenika da imaju samo dvije haljine, jer to je potrebno. Ali ne više! Post nam pomaže razlikovati između potrebnog i nepotrebnog, između nužnoga za život i pohlepe. Postoje stvari potrebne za život: hrana, piće, odjeća, krov nad glavom i sl. No postoji i višak u stvarima. Postoji i glad imati više. Ta glad osljepljuje čovjeka za ono što već ima.

Na seminaru posta i molitve jedna je djevojka shvatila kako su joj ormari pretprani haljinama. Neke je samo jedanput-dvaput odjenula, a u želji da ih stekne roditeljima je često priređivala neugodne ispade. Blagovanjem kruha i vode otvarale su joj se oči za shvaćanje svojeg ponašanja i otkrivanje suvišnoga koje prije nije zapažala.

Kraljica mira poziva nas na post i otvaranje očiju za toliko darova koje nam Bog svakodnevno nudi. „U ovom milosnom korizmenom vremenu pozivam vas da otvorite svoja srca darovima koje vam Bog želi dati. Ne budite zatvoreni nego molitvom i odricanjem recite Da Bogu i On će vam dati u izobilju. Kao što se u proljeće zemlja otvara sjemenu i urodi stokratu tako će vam i Otac vaš nebeski dati u izobilju.“ (25. 2. 2006.)

„Za život je potrebno malo, vrlo malo“, govorio je sv. Leopold Bogdan Mandić. Posteci, shvaćam: „Ne treba mi mnogo za život. Ne treba mi mnogo da bih bio sretan.“ Post nas uči skromnosti i jednostavnosti življenja, a time slobodi. Jedna je majka govorila svojem sinu: „Sine dragi, ako u životu imaš kruha i luka, budi zadovoljan.“

Sv. Pavao je primjer čovjeka koji je uvijek zadovoljan usprkos životnim poteškoćama. „Govorim to ne zbog oskudice, ta naučen sam u svakoj prigodi biti zadovoljan. Znam i oskudijevati, znam i obilovati! Na sve sam i na svašta navikao: i sit biti i gladovati, i obilovati i oskudijevati. Sve mogu u Onome koji me jača!“ (Fil 4,11-13) Ako postoji to više no što nam je potreb-

no, svoj duševni život dovodimo u opasnost, jer se možemo priviknuti na to i ne vidjeti ono što imamo, pri čemu se u nama povećava osjećaj da nam treba još više. A sve nas to osljepljuje za ono bitno i važno u životu. Tako onda ne uočavamo više ono „jedno potrebno“, o čemu Isus govori Marti, i ono »jedno ti nedostaje«, o čemu govori bogatom mladiću.

Post je sličan činu ablatio, kiparovo klesanju kamene grmade kojim odstranjuje višak, ono što je nepotrebno, kako bi došao do lika koji vidi u stijenji. Post stoga jest ablatio, odstranjivanje, uklanjanje nebitnih stvari koje nam previše zaokupljaju pozornost i oduzimaju vrijeme, kako bismo otkrivali ono što je bitno, jedno i jedino potrebno u životu. Posteci o kruhu i vodi, uzimamo kruh i vodu kako bismo postali svjesni bitnoga i viška. Svodeći hranu na minimum – na kruh i vodu – otkrivamo ono što je u životu bitno, a što nebitno, što nam je potrebno za život, a što nam kao višak i nepotrebna prtljaga opterećuje život. Vježbajući se ostati kod kruha i vode i ne uzeti nešto drugo, postajemo sposobni ostavljati i oslobađati se svih nebitnih i štetnih materijalnih stvari koje nas zarobljavaju na našem životnom putu.

Župnik i kapelan: sumnje i sumnjičenja

Već smo potrošili nekoliko priloga u nastojanjima oko rekonstrukcije najznačajnijih događaja tijekom prva tri dana međugorskog fenomena, a da još nismo spomenuli tadašnje pastoralno osoblje župe, župnika i župnoga vikara: fra Jozu Zovku i fra Zrinka Čuvala. S razlogom, jer su u samim početcima bili izvan onoga što se zbivalo u Bijakovićima. Župnik fra Jozo u to vrijeme nije ni bio u Međugorju. Tih je dana vodio duhovne vježbe redovnicama u Kloštar Ivaniću (46 km od Zagreba). On će tek na povratku iz Hrvatske u Hercegovinu postupno saznati da se u međuvremenu dogodilo i događa nešto čudno u njegovoj župi.

IVICA ŠARAC

NI FRA JOZO NIJE ODMAH ODBACIO VEĆ PLASIRANU PRIČU U LOKALNOJ ZAJEDNICI DA JE MEĐU NJIMA I JEDNA DJEVOJČICA IZ SARAJEVA KOJA JE MOGUĆE DONIJELA DROGU ILI JOJ JE NETKO DAO, TKO NA TAJ NAČIN CILJANO MANIPULIRA DJECOM. PONAJVIŠE SE PRIBOJAVAO MOGUĆNOSTI DA IZA ČITAVE INSCENACIJE STOJI KOMUNISTIČKA VLAST KOJA SE U PROŠLOSTI NA SLIČAN NAČIN ZNALA POIGRAVATI VJERNICIMA NA SELU, KAKO POKAZUJE JEDAN POSLIJERATNI SLUČAJ U ŽUPI ROŠKO POLJE.

S tigavši u petak 26. lipnja 1981. iz Splita u Posušje, fra Jozo je prije povratka u Međugorje odlučio prenoćiti kod franjevaca u Posušju i sutradan prijepodne skupa s fra Viktorom Kosirom posjetiti majku u mostarskoj bolnici. Prva vijest o međugorskim događajima zateći će ga u Mostaru, na ulazu u bolnicu, slučajnim susretom s jednom župljanom koja je, ugledavši ga, zavapila zašto nije u župi, kad se tamo „Gospa ukazala“! U subotu 27. lipnja, negdje oko podneva, fra Jozo s fra Viktorom Kosirom stiže iz Mostara pred župni ured u Međugorju, gdje je s časnim sestrama ispred ureda već bilo okupljeno više župljana, koji su slično reagirali kao i

žena pred mostarskom bolnicom: „Pa gdje si ti? Narod se okuplja, šestero djece govori da im se ukazuje Gospa“. Potom dolazi i fra Zrinko, koji na fra Jozin upit što se to događa, odmahuje rukom i kratkim komentarom daje do znanja da je riječ o manipulaciji i da treba biti oprezan. Budući da su ljudska sjećanja, kako već rekosmo, nepouzdana i da s vremenskim odmakom izvorni navodi dobivaju drukčije rečenične oblike pa i sadržaje, ne čudi da se godinama kasnije ovaj fra Zrinkov komentar pojavljuje u različitim verzijama u objavljenoj literaturi. Prema jednom izvoru fra Zrinko je u prvom razgovoru s fra Jozom naveo konzumaciju droga kao najvjerojatniji uzročnik izvanrednog stanja u župi: „Pazi, šestero djece

tvrdi da vide Gospu. Ja sam s njima razgovarao i mislim da bi mogla biti droga.“ Prema drugoj, nedavno objavljenoj verziji, fra Zrinko je na fra Jozin upit odgovorio da je riječ o manipulaciji tadašnje komunističke vlasti preko UDB-e: „Ma, pusti. Udba je sigurno na djelu.“ (UDB-a: *Uprava državne bezbednosti*, jugoslavensko-komunistička tajna policija). Bilo kako bilo, fra Zrinko je reagirao, kako će sam opisati, „potpuno hladno“ na vijesti o ukazanju Gospe i nije to odmah „prihvatio kao nešto istinito“, što je istaknuo u jednom kasnijem razgovoru s fra Svetozarom Kraljevićem, u kojemu je detaljnije obrazložio vlastiti stav prema vijestima o ukazanju Gospe u župi u kojoj je djelovao kao kapelan (dijelovi njihova razgovora objavljeni su u knjizi Darke Pavičića). Svakomu od djece postavio je, kaže, po jedno kratko pitanje, to sve snimio i uz izložene vlastite dojmove zajedno preslušao s fra Jozom, koji je u prvu ruku, prema fra Zrinkovim riječima, požalio što nisu narodu zabranili da ide na brdo i sve to na vrijeme rastjerali. Fra Zrinko je bio krajnje sumnjičav prema stvarnim motivima okupljanja velikoga broja ljudi na brdu, osobito nakon što je na svom prvom i, kako kaže, jedinom uspinjanju na brdo (u subotu 27. lipnja) doživio razočaranje ponašanjem pojedinaca. Netko je, naime, u njegovoj blizini ružno opsovao jer nije mogao sustići djecu koja su trčala velikom brzinom uzbrdo, dok je jedan drugi glas, također uz psovku pri uspinjanju, pitao sebe i druge oko sebe, zašto se, eto, njemu Gospa ne ukazel? Fra Zrinko pojašnjava da je

Foto: Arhiv ICMM

tek kasnije doznao kako se u slučaju prvoga psovača radilo o jednom milicionaru u civilnoj odori. Žalostilo ga je isto tako, nastavlja dalje, to što sav taj narod nošen znatiželjom žuri prema brdu, prolazi bez riječi i ovdašnjeg uobičajenog katoličkog pozdrava („Hvaljen Isus i Marija!“) pokraj franjevaca pred crkvom, na pokazujući želju da uđe u crkvu. No, onda se s vremenom u njemu dogodio začetak preokreta nakon susreta s jednom ženom koja je rano izjutra prije sv. Mise tražila, zapravo inzistirala, da je primi na ispovijed. Fra Zrinko će nakon toga iskustva navesti da je „lom u toj ženi bio prvo što mi je zasvijetlilo u onoj tami, znak da tu Bog djeluje, bez obzira na moje sumnje i na ono što sam govorio.“ U njemu je, tvrdi, potpuni preokret uslijedio kada je uvidio da je „svijet stvarno prihvatio duh pokore, duh obraćenja“ u Međugorju. Što se tiče distanciranoga odnosa prema djeci koja su tvrdila da im se ukazuje Gospa, fra Zrinko nije krio da s njima nije komunicirao niti ih negdje zastupao („s djecom nisam razgovarao, nisam uime djece nastupao, nisam ih predstavljao“) i bio je svjestan da su ga djeca „doživljavala kao vrlo stroga, rekao bih, gruba čovjeka ne onako blaga kao fra Jozo“, držeći da je i to utjecalo da se o njemu pronese „onaj glas“ među župljanima da „ne viruje“ u ukazanja i „da bih ja to sve 'rasprpao““. Taj hladniji i distanciraniji stav koji je u početku zauzeo prema međugorskom fenomenu, fra Zrinko je kasnije ovako tumačio: „Jedino čime sam se u svemu tome rukovodio bilo je da nikad ne pokušam Bogu staviti zapreku u njegovu djelovanju niti da ja budem ta zapreka. Pustio sam da se stvari odvijaju i pazio sam da se ne dogodi ništa što ne bi bilo u skladu s disciplinom Crkve i objavom; jedino sam na to bio osjetljiv i na to sam pazio, a drugo sam pustio vremenu i situaciji.“

No, vratimo se fra Jozinu povratku u župu i njegovom prvom susretu s djecom. Te subote 27. lipnja, dok je još razgovarao sa župljanima i časnim sestrama ispred župnog ureda, jednim kombijem su dovežena i djeca koja su odmah, izlazeći iz vozila, s neskrivenom radošću pozdravila župnika, vjerojatno držeći da se vratio netko s autoritetom (župnika) tko bi im napokon mogao povjerovati i zaštititi ih, jer su se u međuvremenu

Foto: Arhiv ICMM

ŠTO SE TIČE DISTANCIRANOGA ODNOSA PREMA DJECI KOJA SU TVRDILA DA IM SE UKAZUJE GOPSA, FRA ZRINKO NIJE KRIO DA S NJIMA NIJE KOMUNICIRAO NITI IH NEGDJE ZASTUPAO („S DJECOM NISAM RAZGOVARAO, NISAM UIME DJECE NASTUPAO, NISAM IH PREDSTAVLJAO“) I BIO JE SVJESTAN DA SU GA DJECA „DOŽIVLJAVALA KAO VRLO STROGA, REKAO BIH, GRUBA ČOVJEKA NE ONAKO BLAGA KAO FRA JOZO“, DRŽEĆI DA JE I TO UTJECALO DA SE O NJEMU PRONESE „ONAJ GLAS“ MEĐU ŽUPLJANIMA DA „NE VIRUJE“ U UKAZANJA I „DA BIH JA TO SVE 'RASPRPAO““.

lokalne vlasti već bile okomile na njih prijateljima i naredbom da, kao maloljetnici, moraju u pratnji roditelja doći u čitlučku zgradu SUP-a (SUP: *Sekretarijat unutrašnjih poslova*) na razgovor, a sam se fra Zrinko, kako je već rečeno, prema njima postavio dosta rezervirano, premda ih je osobno želio zaštititi prateći ih na saslušanje u čitlučki SUP. Tamo je odlučeno da se djeca upućuju na liječnički pregled (o tomu više u sljedećemu prilogu). Fra Jozo će ih odmah primiti i ubrzo, uz magnetofonsko snimanje, obaviti prve razgovore s njima pojedinačno. Da bi stekao što bolji uvid o njima i o njihovim svjedočanstvima, snimke je, kako kasnije napominje, preslušavao u miru tijekom noći (o ovim snimkama više u jednom od sljedećih priloga). Kako je tek prije osam mjeseci premješten iz župe Posušje u Međugorje, kao još uvijek novi župnik fra Jozo osobno

nije poznao djecu, tek se, kaže, prisjetio „djevojčice u crnom“, Ivanke, čiju majku je pokopao potkraj travnja te godine. Budući da je bio svjedokom velike tuge djevojčice koja je na majčinu grobu neутješno plakala i „htjela umrijeti od boli“, fra Jozo je najprije posumnjao da bi se u priči o viđenju Gospe moglo raditi o umišljaju djevojčice koja je toliko patila za majkom da je u mašti projicirala njezin lik na nebesku Majku i potom sugestivno utjecala na ostale. Ni fra Jozo nije odmah odbacio već plasiranu priču u lokalnoj zajednici da je među njima i jedna djevojčica iz Sarajeva koja je moguće donijela drogu ili joj je netko dao, tko na taj način ciljano manipulira djecom. Ponaajviše se pribojvao mogućnosti da iza čitave inscenacije stoji komunistička vlast koja se u prošlosti na sličan način znala poigravati vjernicima na selu, kako pokazuje jedan poslijeratni slučaj u župi Roško Polje. Na početku je, dakle, i fra Jozo u traganju za racionalnim odgovorima pomišljao na više mogućih scenarija: umišljaj djevojčice koja je patila za preminulom majkom, konzumacija droga i moguća inscenacija u režiji komunističke vlasti kako bi se kompromitirala Katolička Crkva. Prvu mogućnost je brzo isključio nakon razgovora s Ivankom koja je odgovarala sabrano, uvjerljivo i precizno, no i dalje mu je ostala jedna dvojba, koju je fra Jozo kasnije ovako opisivao: „Sve je to bila muka. Mislio sam, što ako su dali ili ako je ona iz Sarajeva donijela drogu. I da kompromitiraju moj rad, jer sam tek nedavno došao. I ja slušam što djeca govore i prihvatim to, a oni sutra, kao u Roškom Polju, vele da nije. Tako da me bilo strah. Morao sam polako isključivati, malo-pomalo. Znae zbog čega još? Zato što se policija ispočetka uopće nije uplitala. Nemaš za lijeka policajca! Oni su to samo promatrali preko špijuna.“ A Mirjana (djevojčica iz Sarajeva), kojoj su teško padale te optužbe o drogi (jer se radilo o djetetu koje je odrastalo u zdravoj katoličkoj obitelji), svojim ga je iskrenim, pametnim i staloženim odgovorima, slično kao i Ivanka, vrlo brzo uvjerila da odbaci i taj mogući scenarij (s drogom). A što je za to vrijeme radila, što je o svemu mislila i što je planirala raditi ondašnja milicija (policija), odnosno lokalna komunistička vlast, o tomu u sljedećemu broju.

DOK EUROPA UKIDA NEDJELJNE MISE, U MEĐUGORJU DUHOVNO EKSLPODIRA MLADIFEST

Foto: Arhiv ICMM

DARKO PAVIČIĆ

Neposredno prije objave ovoga broja Glasnika mira, čitateljima vjerskih portala u oči je mogla upasti jedna šokantna vijest. Ona glasi: biskupija u Nizozemskoj najavila je kako se više ne će slaviti mise svake nedjelje u svim njezinim župama! U pismu župnicima i vjericima biskupija Roermond, koja se nalazi na jugu zemlje, obavijestila je kako će se odsad u pojedinim župama misa slaviti svake druge nedjelje, objavio je portal Bitno.net, navodeći kako je razlog manjak svećenika, ušteda na

troškovima, kao i smanjen broj vjernika koji pohađaju nedjeljna slavlja. „U nekim mjestima toliko malo ljudi dolazi na euharistiju da je mnogo bolje s motivacijskog aspekta ujediniti vjernike iz različitih župa da sudjeluju na jednom zajedničkom euharistijskom slavlju”, piše u pismu koje potpisuje generalni vikar René Maessen, a u kojem se veli kako i „financijski razlozi također mogu igrati ulogu u razmatranju da se euharistija više ne služi svaki tjedan, nego, na primjer, jednom svaka dva tjedna”.

Nakon što smo već navikli da se u europskim zemljama crkvene zgrade prodaju ili iznajmljuju za zabavne ili trgovačke centre, tj. posve se isključuju iz svoje sakralne funkcije, ova vijest je nadišla i te okvire, jer odustajanje od nedjeljne mise ravno je potpisivanju kapitulacije i objava potpune predaje suvremenog katoličanstva u Europi u ruke sekularnog svijeta.

Kakve sve to veze ima s Međugorjem, koje je od Nizozemske udaljeno tisuće kilometara, zapitat će se netko? E pa, upravo Međugorje i ono što se

u njemu zbiva pokazuje jasno smjer kojim će Crkva ići ukoliko će vjerno slijediti svoje poslanje i prepoznavati znakove vremena. Jedan od tih vidljivih znakova vremena, primjerice, bio je i ovogodišnji Mladifest, za koji se unaprijed znalo da će nakon jenjanja pandemije doslovce „duhovno eksplodirati“ u Međugorju. Tako se Međugorje prvih kolovoških dana pretvorilo u pravu „duhovnu bombu“, mega svjetski duhovni spektakl u koji je došlo između 50 i 60.000 mladih ih 70-ak zemalja svijeta. Rijeke ljudi svakoga su dana dolazile na vanjski oltar međugorske crkve sv. Jakova od ranih jutarnjih sati, kako bi uhvatili hladovinu ispod drveća na rubu toga prostora, jer program duhovni program započinje molitvom već u 9 sati ujutro. No oni koji bi ostali bez hlada, strpljivo su sjedali u klupe ispred vanjskog oltara, u kojima je već u 10 sati ujutro temperatura viša od 30-ak stupnjeva, a poslije podne prelazi i 40 stupnjeva Celzijevih.

Nikome to kao da ne smeta, pa se zastave vijore od jutra do kasne večeri, kada dnevni program završava misom i euharistijskim klanjanjem ili veličanstvenim paljenjem svijetla, kada je tisuće ljudi u svojim rukama u mraku držalo svijetle koje su davale nestvaran prizor. Dakako, uz pratnju međunarodnog zbora i orkestra, kojega čine vrhunski glazbenici iz 20-ak zemalja, pa se čovjeku katkad pričinu da sanja i da ono što se oko njega događa nije stvarnost.

Mladifest je postao svjetski prepoznatljiv simbol Međugorja, ali i Crkve koja se otvara u svojoj želji i traženju duhovnog puta za izlazak iz apostazije i krize duhovnog života. Mladifest je, zapravo, poziv na drugačijost, na svojevrstnu pobunu protiv autoriteta suvremenog svijeta i njegova privida. Naravno, u pozitivnom smislu. Potvrdio je to u svojoj propovijedi i novi provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozo Grbeš, rekavši mladima kako su pozvani biti drukčiji, drugačiji od svijeta u koji su pozvani živjeti.

Mlade je i na početku ovogodišnjeg Mladifesta pozdravio pismo papa Franjo, kojega je pročitao apostolski vizitator i upravitelj međugorske župe mons. Aldo Cavalli. No, Mladifest će ove godine zabilježiti i jedan povijesni kuriozitet, a to je da ga je prvi puta u njegove 33. godine posjetio mjesni biskup Mostarsko-duvanjske bisku-

pije. Tako je mons. Petar Palić služio misu na vanjskom oltaru međugorske crkve, što s jedne strane potvrđuje da je Međugorje, usprkos tome što njime upravlja Vatikan, još uvijek integralni dio Mostarsko-duvanjske biskupije i biskupova prisutnost to redovito naglašava. No, Međugorje je istodobno vrlo važno u Papinu planu nove evangelizacije i stoga se obraća redovito svojim pismom mladima na početku festivala. Od mladih Crkva mnogo očekuje, pa im je provincijal Grbeš poručio neka „stvore Međugorje u 70 zemalja iz kojih dolaze, a koje vape za duhom”.

Međutim, veliki događaji poput Mladifesta imaju i svoju drugu stranu. Onu nevidljivu javnosti. Pa usprkos sjaju i veličini kolosalnog Festivala mladih, treba paziti da u sjeni ne ostanu mnogi od onih koji su u prošla četiri desetljeća ugradili svoje poslanje u ono što se naziva međugorskim fenomenom. Naime, netko tko je prvi puta ove godine (ili čak možda prošle) došao prvi puta na Festival mladih mogao bi pomisliti da je oduvijek bilo tako. Točnije, da su na pozornici Mladifesta oduvijek nastupali kardinali, nadbiskupi i biskupi od Vatikana preko Barcelone do Ukrajine. Da su oni predsjedali euharistijskim slavljinama i držali kateheze mladima, kao što je to danas. Bila bi to pogrešna slika i Mladifesta i Međugorja, jer prije nije bilo tako.

Naime, i Međugorje i Mladifest prošli su mukotrpan put do ove slike koja se danas širi svijetom, s pozornicom kardinala i biskupa. I bila bi prava nepravda kada bi se u sjeni današnjih zbivanja našli ljudi i procesi, koji su tome prethodili i koji su, zapravo, pridonijeli i omogućili da ovakva slika Međugorja, kakva je danas, obiđe cijeli svijet.

Tu je na prvome mjestu, zacijelo, međugorski župnik iz vremena ukazanja iz 1981. fra Jozo Zovka, kojega je komunistička milicija uhitila upravo tih i takvih vrućih kolovoških dana te iste godine kad su počela ukazanja. Bilo je to dva dana nakon blagdana Velike Gospe, 17. kolovoza 1981. Dramatičnom jutarnjem hapšenju uslijedila je premetačina i pljenidba, zastrašivanje i cjelodnevno ispitivanje župnog osoblja i časnih sestara i zaključavanje crkve kako ne bi bilo mise. Vratolomna vožnja fra Jozo Zovka u pritvor u milicijskom kombiju prepunom automobilskih kocača,

po zavojitoj cesti do Mostara, kako bi ga dobro izudarali prije nego što mu se postavi prvo isljedničko pitanje. A nakon toga montirani proces i godine zatvora s najgorim kriminalcima u Foči... Upornošću i vještinom odvjetnika Milana Vukovića, kazna mu je smanjena na godinu i šest mjeseci, no povratka u Međugorje za fra Jozu Zovka otada više nije bilo.

U sjeni bi mogli ostati i mnogi župljani, koji su svoje živote ugradili u opstojnost Međugorja svih ovih godina. Jedni tako što se zaduživali u bankama i podizali kredite kako bi širili svoje obiteljske pansione pod presijom koju su nametnuli vanjski investitori s velikim hotelima, a drugi koji su svoje obrte i poljoprivredna dobra okrenuli i usmjerili prema potrebama svih onih milijuna vjernika koji su pohodili Međugorje. Bez i jednih i drugih Međugorje ne bi moglo disati, razvijati se i opstati svih ovih godina, a posebice proći kroz tešku krizu kao što je bila ova pandemijska.

Tu su i međugorski vođači, posebni ljudi koji organiziraju doček i vodstvo hodočasnika po ključnim međugorskim točkama, od Podbrda i Križevca do krunice i mise. Oni su hodajuće enciklopedije međugorske povijesti i zahvaljujući njima hodočasnici iz inozemstva s lakoćom mogu uroniti u međugorski fenomen i dobiti odgovore na sva pitanja.

Tu su svi oni fotografi i snimatelji, kroničari međugorske stvarnosti. Kao i prevoditelji svete mise i večernjeg programa (kao i cijelog programa Mladifesta) na brojne jezike svijeta. Svi novinari, tehničari i djelatnici međugorskog informativnog centra i Radio Mira.

Te svi oni konobari i kuhari, spremačice po hotelima, djevojke koje rade po suvenirnicama... Svatko od njih ugradio je sebe u jedan dio Međugorja.

Dakako, na posebnom mjestu su vidio. Njih šestero. Od kojih troje i dan danas, kao i prije 41. godinu, ima svakodnevna ukazanja. Bez njih ne bi bilo Međugorja. I to se ne smije zaboraviti u ovim danima velike radosti Mladifesta, kojega je prije 33. godine s grupicom mladih započeo fra Slavko Barbarić i koje danas daje predivne plodove pred očima cijeloga svijeta i Katoličke crkve. Koji se još bolje vide kada se usporede s onom vijesti s početka teksta. Po čemu je Međugorje vidljiv znak vremena, koji ne smije ostati neprepoznat.

MEĐUGORJE I MLADIFEST PROŠLI SU MUKOTRPAN PUT DO OVE SLIKE KOJA SE DANAS ŠIRI SVIJETOM, S POZORNICOM KARDINALA I BISKUPA. I BILA BI PRAVA NEPRAVDA KADA BI SE U SJENI DANAŠNJIH ZBIVANJA NAŠLI LJUDI I PROCESI, KOJI SU TOME PRETHODILI I KOJI SU, ZAPRAVO, PRIDONIJELI I OMOGUĆILI DA OVAKVA SLIKA MEĐUGORJA, KAKVA JE DANAS, OBIĐE CIJELI SVIJET.

SVJEDOČANSTVA S 33. MLADIFESTA

MEĐUGORJE PREDOKUS RAJA

GOSPA MI JE POKAZALA DA JE MOJ PRAVI DOM NA NEBU

U Međugorju je od 29. 7. pa do 8. 8. 2022. boravila grupa od 47 hodočasnika iz različitih gradova i regija Mexica. Organizator hodočašća bio je Alejandro Galvaden koji već 22 godine okuplja i vodi hodočasnike Kraljici Mira. Inače se bavi trgovinom prehrambenih proizvoda, a već 22 godine živi ovaj apostolat širenja međugorske poruke: s udrugom koju je osnovao 'Peregrinaciones Marianas Gospa' organizira hodočašća u Međugorje i u druga Marijanska svetišta u svijetu.

Alejandrovo obraćenje je vezano za jedno hodočašće u Međugorje, kada je 2000. godine prvi put došao u Međugorje organizirajući dolazak jedne grupe svećenika na duhovnu obnovu za svećenike. To iskustvo tih dana provedenih u Međugorju duboko su ga dotakli. Posebno milosno vrijeme koje je osjetio na Brdu ukazanja i u Crkvi z vrijeme klanjanja Presvetom oltarskom sakramentu.

Tada je prije dolaska u Međugorje imao puno očekivanja, posebno materijalnih jer se tek bio oženio i imao je ekonomskih problema. Na putu za Međugorje u avionu, sjedio je do jednog franjevca iz ove provincije koji ga je pitao ide li u Međugorje i ako ide, da može pitati Gospu sve što želi! I tada je pomislio kako dakle može od Gospe pitati da mu pro-vidi jednu obiteljsku kuću. O tome Alejandro kaže: „Kada sam došao na Brdo ukazanja, u osobnoj molitvi tražio sam od Gospe da mi preko moga posla pokloni kuću za moju obitelj. Ta dva sata molitve protekla su kao u nekakvoj ekstazi u kojoj uopće nisam bio svjestan vremena koje je proteklo. Tek me zvuk crkvenog zvona probudio iz ekstaze i pozvao me na svetu misu u župu. U crkvi je sve bilo puno, pa sam otišao na crkveni

kor. Sudjelovao sam na krunici, svetoj misi i klanjanju. I za vrijeme klanjanja također sam ušao u to nekakvo stanje duboke smirenosti i ekstaze, slično onom koje sam doživio na Brdu ukazanja. Trgnuo sam se iz tog stanja kad je već sve bilo završilo i kad su svi otišli.

Ova dva iskustva dubokog unutarnjeg mira, pokazali su mi pravu istinu: ja sam tražio materijalnu kuću za svoju obitelj, a Gospa mi je pokazala da moja prava kuća nije ovdje na zemlji, nego da je ona na Nebu. To su mi posvjestila ova moja dva kratka iskustva Neba na zemlji! I ta iskustva su me zauvijek promijenila – svjedoči Alejandro.

MEĐUGORJE JE POTPUNO PROMIJENILO MOJ ŽIVOT
Doris Mejak dolazi iz Pule. Učiteljica je engleskog jezika i ima 36 godina. U Međugorju je četvrti put na hodočašću.

Međugorje je potpuno promijenilo njezin život. O tom iskustvu kaže: „Prvi put sam na hodočašće u Međugorje išla s majkom kao dvadesetogodišnjakinja u grupi od 50 hodočasnika koje je vodila jedna obitelj. Prije hodočašća sam bila tradicionalna vjernica koja je išla svake nedjelje na misu i molitva mi nije bila strana. Ipak, na ovom hodočašću u autobusu molila se krunica za krunicom što mi se svakako učinilo previše, i još kad smo mrtvi umorni stigli u Međugorje pa su nam priopćili da se sutra ujutro dižemo u 4 sata i penjemo se na Brdo ukazanja i Križevac – za mene je sve to bilo 'ajme meni, gdje sam došla!'

Taj prvi dan mi je uistinu bio težak, a onda mi je sve postalo lakše i lakše. Na kraju me to iskustvo 'prvog Međugorja' iznutra promijenilo. Nakon što sam se vratila kući, sama sam počela kod kuće moliti krunicu redovito svaki dan. Prvi put sam na Mladifestu bila

2017. Prije toga sam radila u ljetnoj sezoni kao studentica, pa se nikako nisu mogli poklopiti slobodni dani. Drugi put je bilo 2019., i ovo je sada treći put.“ Na pitanje, što je to tako posebno dira u ovom programu Mladifesta, Doris kaže: „Pa sve me dira, od klanjanja, kateheza, svi ti mladi iz cijeloga svijeta koji čine da se osjeća jedno posebno zajedništvo i posebno volim svjedočanstva koja znaju biti jako dirljiva.

Učiteljica sam nižih razreda O.Š. i svoj djeci bih preporučila da dođu ovdje sa svojim roditeljima: Međugorje je posebno mjesto u koje bi trebalo svako toliko doći napuniti duhovne baterije!“ – primjećuje Doris.

MENE GOSPA VUČE OVDJE!

Zoran Kuzmanić dolazi iz malog mjesta Premantura koje je 15 km udaljeno od Pule. Zoran ima 37 godina i radi kao dostavljač pošte u njegovoj općini.

Zoran je osoba s teškoćama u razvoju, a one su posljedice njegova preranog rođenja. Naime, on je „palčić“ – dijete rođeno sa 6. mjeseci i samo sa 1 kg težine. Unatoč kasnijem normalnom razvoju ostale su mu neke poteškoće – poput govorne mane i lakših motoričkih smetnji.

O svom odrastanju kaže: „Kao mali sam puno propatio zbog vršnjačkog nasilja, unatoč tome što me obitelj pokušala zaštititi. Ipak, najviše mi je pomogla vjera. Od svoje četvrtne godine sam maltene svaki dan u crkvi. Tu sam uvijek nalazio mir i spokoj. Iako u crkvi nije bilo puno mladih, osjećao sam se zaštićeno. I danas sam nekako etiketiran u svom malom selu, ali vjera mi puno pomaže nositi se s tim i s teškoćama života. Bio sam u neokatekumenskoj zajednici, ali sam sada u zajednici KUMI

(Katolička udruga mladih Istre) i tamo se osjećam voljen i prihvaćen.

Zoran je na Mladifestu već po sedmi put, a u Međugorju je bio barem tridesetak puta. Od 1998. godine ide na hodočašća u Međugorje svake godine, a neke godine i po dva puta.

Na Mladifestu mu se posebno sviđa velika prisutnost mladih jer kaže: „U Istri općenito nema puno mladih u crkvi. Preko ljeta dođu studenti, ali domaćih mladih je malo, nakon krizme neka-ko nestanu iz vjerničkog života. Ovdje me raduje vidjeti toliko mladih kako mole, budu na misi i slave Gospodina. Također mi se sviđaju ljudi iz moje grupe. U molitvi na Brdu ukazanja i Križevcu uvijek osjetim nešto novo. Ljudi me znaju pitati: 'Ma šta opet ideš u Međugorje, što ne ideš negdje drugdje?' A ja kažem: „Ne, mene Gospa vuče ovdje!“

OVDJE ŽIVIM PREDOKUS RAJA

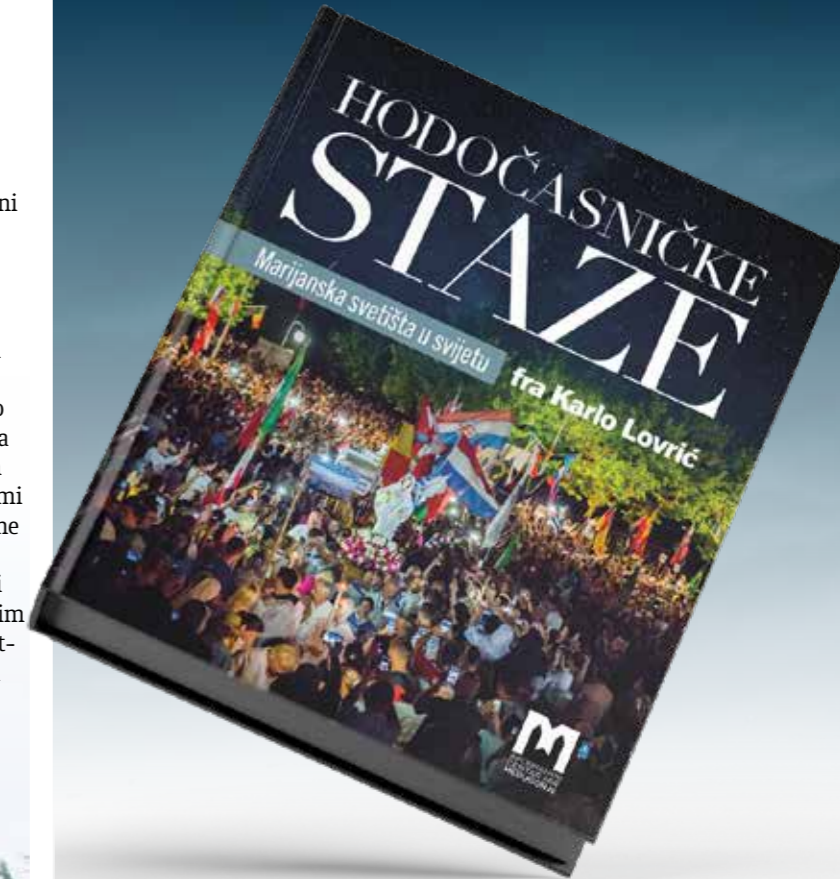
Tina GalantI dolazi iz mjesta Žminj u Istri. Studentica je crkvene glazbe u Rimu. Vjerojatno

će imati poslanje voditi crkvene zborove u svojoj biskupiji kad se vrati sa studija, te obnoviti crkveno pjevanje sa ciljem da kroz liturgijsku glazbu još više privlači duše k Božjim visinama. Također cilj joj je unaprijediti kvalitetu pjevanja u crkvi.

Na pitanje kako joj se sviđa glazba i pjesme na Mladifestu kazala je: „Jako je lijepo, mene osobno njihove pjesme potiču u duši na puno stvari, daju mi radost i mir. Zaista su uvježbani i vidi se jedan rad sa zborom i orkestrom što je čudesno da se toliko toga uspije napraviti i složiti u tako kratko vrijeme priprema. Vidi se da Duh Božji vodi zbor i orkestar.“

Tini je ovo već peti put kako dolazi na Mladifest, a zbog čega dolazi kaže: „Dolazim kako bih se obnovila duhovno, kako bi mi Bog dao snagu za dalje. Za mene je Mladifest kao kad dođem iz zemaljskog hoda u Nebo, meni je to predokus raja. Ja tu doživim sve ono što mislim da ću u potpunosti doživjeti jednoga dana kad prispijem u Nebo.“

Poštovani čitatelji, pred vama je knjiga Hodočasničke staze fra Karla Lovrića koja nas vodi u ništa manje nego 119 uglavnom Gospinih svetišta u 38 zemalja svijeta. Knjiga spada u red onih koje svakako treba pročitati, i to ne samo jedanput; ona bi, da se poslužimo školskim rječnikom, trebala biti obvezna lektira, svojevrsni vademekum.

Ne možemo fizički posjetiti sva hodočasnička mjesta, ali se možemo duhom prenijeti u njih. U tome nam obilno pomaže ova fra Karlova knjiga. Ona će nas, da se poslužim riječima autora, približiti Gospi, a preko Gospe Isusu i Njegovoj Crkvi.

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

PAULA TOMIĆ

Mogli bismo reći kako je drugo ime Gospinih ukazanja u Međugorju 'Gospina škola ljubavi i života' – kako je to lijepo definirao prvi učitelj te škole pokojni fra Slavko Barbarić. Mogli bismo također reći kako Međugorje obilježavaju dvije strane te Božje ljubavi određene dvama konkretnim mjestima: Brdom ukazanja na kojem nas Gospa uči svojoj MAJČINSKOJ LJUBAVI te Križevac na kojem susrećemo Isusovu MILOSRDNU LJUBAV.

BRDO UKAZANJA: MAJČINSKA LJUBAV

Majčinska ljubav je preduvjet za stvaranje mira u srcima ljudi i u svijetu. Kako? „*Majčinska ljubav stvara uvjete za život. Tamo gdje je nema raste nasilje i strah!*“ – napisao je fra Slavko Barbarić. Kako je to moguće? Vrlo jednostavno zapravo. Majčinska ljubav je ljubav koja se brine za drugoga, daje se drugome, pažljiva je na potrebe drugoga, ostavlja dio sebe pa i cijelu sebe onima koje ljubi. Zamislite svijet u kojem bi srca ljudi bila ispunjena ovakvom Gospinom majčinskom ljubavlju pa ljudi ne bi mislili prvo na sebe i svoje potrebe i sigurnosti, nego bi poput majke koja strepi za svoju djecu, mislili prvo na potrebe drugoga. Zamislite svijet u kojem svako zna da će se netko pobrinuti za ono što njemu treba. Ne bi li to bio divan svijet? Svijet bez straha i nasilja. Svijet mira!!! Zato Gospa u zadnjoj poruci i kaže: „Draga djeco Bog mi dozvoli da sam s vama i da vas vodim putem mira, da tako preko osobnog mira gradite mir u svijetu.“ (25. 8. 2022.)

Gospa nam ovdje u Međugorje pokazuje takav put stvaranja novog i boljeg svijeta u kojem vlada mir jer zna da sve ono dobro i lijepo ne dolazi od čovjeka i njegovih ljudskih, nepravednih zakona kupljenih različitim lobističkim naklonostima i interesima. Bolji svijet se stvara jedino kroz srca koja su ispunjena majčinskom ljubavlju kao plodom Duha Božjega koji djeluje kroz čovjeka.

KRIŽEVAC: MILOSRDNA LJUBAV

Riječ 'majka' u čovjeku odmah stvara asocijaciju na trpljenje trudova, na bol rađanja, na muku podizanja djeteta. To je bol ljubavi koja za plod ima novi život, ima radost stvaranja i oblikovanja nečeg i nekog novog na svijetu.

Tjelesnog rađanja nema bez boli. Isto tako niti duhovnog rađanja. Sveti Pavao to lijepo kaže kako ima mnogo učitelja, ali nema mnogo

'duhovnih otaca' – onih koji su svojim patnjama 'rodili' svoje duhovne sinove. Učitelji te mogu prevariti i ostaviti, ali duhovni otac bdije nad svojim sinovima. Isus nas je sve 'duhovno rodio' svojom mukom, smrću i uskrsnućem. Od njegove milosrdne ljubavi rađa se svako duhovno očinstvo. Mi kršćani pozvani smo biti 'duhovni roditelji' novih kršćana, a to se ne može bez patnje, boli i trpljenja. Samo lijepe riječi ne dotiču srca. Srca dotiču riječi obraćenja koje su utjelovljene u vlastitom obraćenju koje se događa kroz vatru i krv patnje u sjedinjenju s patnjama milosrdne ljubavi Isusa Krista. Gospa nas također u zadnjoj poruci ohrabruje:

„Ja sam s vama i zagovaram vas pred mojim Sinom Isusom da vam da jaku vjeru i nadu u bolju budućnost koju s vama želim izgraditi.“ (usp. 25. 8. 2022.) Kako Gospa s nama može graditi bolju budućnost kad svjedočimo sve većem rasplamsavanju sila zla? Ove njezine riječi možemo shvatiti samo kroz ovu prizmu duhovnog rađanja. Dok se staro

urušava, novi vjernici, nova Gospina vojska i Gospini ratnici rađaju se kroz patnju i bol onih koje je Gospa obučila u svojoj školi majčinske ljubavi. Na križu milosrdne ljubavi Isusa Krista koja se utjelovljuje u životima Gospine djece, rađa se sjeme novih kršćana. Zato Gospa poručuje: „Vi budite hrabri i ne bojte se jer Bog je s vama.“ (usp. 25.8. 2022.)

HRABRI BUDITE I NE BOJTE SE

Knjigu u Gospinoj školi mogli bismo s dobrim razlozima nazvati udžbenikom međugorske duhovnosti. Autor je osobno prošao u školi Kraljice Mira tu školu, živeći Gospine poruke i učeći od onih koji su tu školu prošli prije njega, posebno od pok. fra Slavka Barbarića kojega često i citira.

Duboko sam uvjeren da će svaki dobronamjerna čitatelj koji u ruke uzme ovu knjigu doživjeti pravu opijenost Gospinom duhovnošću koja je plod njezine škole koje se ne treba bojati, već odvažno u nju stupiti. Knjiga je pisana jednostavno i praktično da doista može poslužiti kao udžbenik u toj školi, ali i kao primjerice vrlo prikladno gradivo za duhovne vježbe ili osobno duhovno štivo. U svakom slučaju ona predstavlja pravo osvježenje i obogaćenje literature koja se bavi međugorskom duhovnošću. (fra Ivan Dugandžić)

INFORMATIVNI
CENTAR MIR
MEĐUGORJE

Sva izdanja možete
kupiti na web stranici
www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog
centra MIR Međugorje.

FRA MASSIMO FUSARELLI

Međugorje nas upućuje na evanđelje i pomaže nam živjeti u vjeri

NE POSTOJI NEKO DRUGO EVANĐELJE, NEKA DRUGA OBJAVA, SAMO POSTOJI ISUSOVO EVANĐELJE. I MEĐUGORJE NAS UPUĆUJE NA TO EVANĐELJE I TO JE KRITERIJ. MOLITVA, TIŠINA, KLANJANJE PRESVETOM I JOŠ JEDNA RIJEČ KOJA NIJE VIŠE U MODI, A TO JE POKORA, ŽRTVA... TO SU SREDSTVA ZA MOĆI ŽIVJETI EVANĐELJE.

Već je gotovo mjesec dana prošlo od završetka 33. Mladifesta u Međugorju, a još uvijek se slažu dojmovi. Još uvijek nam se javljate sa svojim iskustvima, svojim pričama, svojim doživljajima... Traje to cijelu godinu. Čak i do sljedećeg Festivala mladih. Brojni su crkveni velikodostojnici koji sudjeluju na Mladifestu, a jedan od onih koji je bio ove godine je generalni ministar reda manje braće fra Massimo Fusarelli. Mladima je održao katehezu, slavio je svetu misu, a nakon svega i on je podijelio svoje dojmove o Mladifestu. I on je bio oduševljen.

„Čuo sam već o festivalu mladih u Međugorju, o broju ljudi koji sudjeluju i oduševljenju koje dožive, ali vidjeti to sve uživo je nešto posve drugo, ali više od tog oduševljenja koje se vidi izvana, ono što me se puno, puno više dojmilo je radost, molitva u tišini i sabranost. Prirodno je da mladi pjevaju, plešu, da se vesele... Ali mir, tišina i sabranost koju sam doživio na svetoj misi duboko me se dojmila. Ova stvarnost vjere koju ovdje susrećem i ljude koje tu susrećem, sve ono što oni žive, potiče me na razmišljanje. Kao pastir imam i jednu brigu glede rada s mladima. Radio sam deset godina s mladima. Lako je biti oduševljen i radostan u jednom ovakvom ambijentu, ali kada se vrate kući, to nije jednostavno i moramo ih pratiti. Trebamo imati jezgre u kojima ćemo sazrijevati nakon trenutaka oduševljenja poput ovih koje smo proživjeli i nadam se da znamo stvoriti takva oduševljenja“, rekao je fra Massimo koji je govorio i o tome kako je teško birati kriterije koji nas vode na pravi put, pojašnjavajući kako je to put evanđelja.

Kao pastir imam i jednu brigu glede rada s mladima. Radio sam deset godina s mladima. Lako je biti oduševljen i radostan u jednom ovakvom ambijentu, ali kada se vrate kući, to nije jednostavno i moramo ih pratiti.

„Od početka svoga propovijedanja Isus je govorio 'Obratite se i vjerujte evanđelju', ljubite Gospodina svim svojim srcem i svoga bližnjega kao sebe same. I prije svoje smrti Isus nam je ostavio jednu veliku zapovijed: *Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio*. Čini mi se da je u svim svetištima u kojima je Majka Božja željela da je upoznamo, činila samo jedno – željela nas je vraćati evanđelju. Ne postoji neko drugo evanđelje, neka druga objava, samo postoji Isusovo evanđelje. I Međugorje nas upućuje na to Evanđelje i to je kriterij. Molitva, tišina, klanjanje Presvetom i još jedna riječ koja nije više u modi, a to je pokora, žrtva... to su sredstva za moći živjeti Evanđelje. Danas naše kršćanstvo izgleda više okrenuto vanjštini i društvenom životu, ali životom molitve i Evanđelja više smo okrenuti Bogu i na takav način Međugorje nam pomaže živjeti u vjeri“, kazao je fra Massimo Fusarelli, koji je za ranijeg dolaska u BiH isticao važnost fratarata i službe koju ovdje obavljaju kao i mučeničku povijest hercegovačkih franjevac.

Generalni ministar Reda manje braće fra Massimo Fusarelli za suradnike ima i svećenike iz Hercegovačke franjevačke provincije. Fra Vjekoslav Miličević je njegov tajnik, dok je prethodni provincijal fra Miljenko Šteko gvardijan Međunarodnog zavoda Antonianum u Rimu.

„Prije svega to nam kaže da imamo mlade fratre. Znači, imamo nekoga koga možemo uzeti, u drugim krajevima to nije moguće, jer jednostavno ih nema. I to je Božji dar, a darovi Božji nam pomažu da ostanemo ponizni. To je doprinos koji ova Provincija može dati svome Redu.

Foto: Arhiv ICMIM

Daje taj doprinos i može ga još više dati. Završeno je vrijeme u kojemu je ova Provincija imala poteškoće s Rimom, s Generalnom kurijom... To je vrijeme završeno! I rekao bih da smo sada u jednom normalnom vremenu u kojem ova Provincija može izraziti cijelo svoje bogatstvo. Savjetujem fratrima ove provincije da ostanu sa svetim Franjom na putu Evanđelja u vjeri, u radosti i u blizini Božjega naroda, u blizini svakog čovjeka. I mogu reći da sam osobno jako zadovoljan suradnjom s fra Vjekom i fra Miljenkom“, rekao je generalni ministar reda manje braće fra Massimo Fusarelli, a razgovor možete poslušati i u audiozapisu

Priradila: Sanja Pehar

Blagoslovljena 'Kapelica života' u Međugorju

U petak 12. kolovoza 2022. u 11 sati fra Marinko Šakota, međugorski župnik u odlasku, blagoslovio je novi molitveni prostor tzv. 'Kapelice života', koji se nalazi na temeljima stare crkve na kružnom toku, uz novopostavljeni kip pobijenim franjevcima 'Krv mučenika, sjeme novih kršćana' koji je bio blagoslovljen 24. 7. 2022.

Već te večeri, fra Marinko je najavio posvetu ove 'Kapelice života' koja je nastala na inicijativu mons. Alde Cavallia, apostolskog vizitatora s posebnom ulogom za župu Međugorje i samog fra Marinka Šakote.

Radi se zapravo o prostoru zavjetne kapelice koju su sagradili 1931. župljani župe Međugorje kao zahvalu Bogu za zaštitu od nevremena. Obnovljena i obogaćena vitrajima i kipom Kraljice Mira koja drži dijete Isusa u naručju, onako kako su je vidjeli prvoga dana ukazanja, zavjetna kapelica je preimenovana u Kapelicu života.

Zbog čega se tako zove, objasnio je novi međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić:

„Stariji župljani sigurno se sjećaju te kapelice koja je bila izgrađena kao zavjetna kapelica, i kad stara crkva nije bila sigurna za slavljenje mise, onda su tu slavili. Ona je sada prenamijenjena, kako se uređivao taj prostor, ona je uređena zajedno s vitrajima i Gospinim kipom, i dobila je naziv Kapelica života. Pozivaju se župljani i hodočasnici na još jedno molitveno mjesto gdje će moći moliti, za život, za nerođene, za majke, trudnice, djecu, općenito za život“, rekao je fra Zvonimir.

Statistike za kolovoz 2022.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 325 000
Broj svećenika koncelebriranih: 7431 (239 dnevno)

Svoju vjeru živimo svaki dan iznova

Obitelj Špeljak razoružava svojim osmjesima, toplinom i mladošću. Dolaze iz Slovenije, David (32) je rođeni Slovenac, a njegova žena Gabrijela Kristina (33) je iz Buenos Aeres (Argentina), ali od djeda i bake koji su porijeklom iz Slovenije, koji su iza rata emigrirali u Argentinu. Upoznali su se za vrijeme studija u Ljubljani, jer su živjeli u istom studentskom domu. Tako je počela njihova zajednička priča koja je danas okrunjena s petero djece i šestim na putu.

Oboje su bili tradicionalni vjernici, dok je nisu, korak po korak, pretvorili u osobnu i živu vjeru. Imali su milost da u gradiću u kojem žive (Bizeljsko) upoznaju svećenika vlč. Franca Špeliča.

Tko je bio vlč. France Špelič? Ukratko, rođen je 24. 9.1927. u Sloveniji. U vrijeme II. svjetskog rata, s nepunih 15 godina, pridružio se Narodnooslobodilačkoj vojsci, gdje je bio odgajan kao ateist i komunist. Služio je kao časnik u JNA i bio djelatni član Komunističke partije. Oženio se 1946. i imao troje djece. Nekoliko godina kasnije, napustio je svoju vojnu službu i postao učiteljem. 1954. počeo je čitati Bibliju, što ga je dovelo i do povlačenja iz Komunističke partije. Posljedice te odluke bile su teške, bio je izložen stalnim saslušavanjima od strane komunista i najgorim mogućim mučenjima. Za teško bolesnu suprugu brinuo se do njezine smrti 1992. Stigme je dobio još dok je supruga bila živa, a za svećenika je zaređen nakon njezine

smrti u 66. godini života.

Nakon jednog posjeta Međugorju počeo je dobivati poruke od Kraljice Mira, i upute da obnovi zapuštenu crkvu u mjestu Kurešček. Kad su patera Špeliča upitali što bi savjetovao današnjim kršćanima, odgovorio je najbitnije: „Ništa osim onoga što je Marija rekla: živite evanđelje i ostanite vjerni obećanjima koja ste dali Bogu i bližnjima: obećanjima svetog krštenja, svetog braka ili svećeničkom i redovničkom zavjetu te svakodnevnoj molitvi.“ Mjesto Kurešček danas je, kako je Marija i nagovijestila mjesto hodočašća milosti i čuda.

Ovaj svećenik im je dao puno poticaja, bio je Davidov kum te ih je naučio putu vjere i puno toga o životu Duha.

„Svoju vjeru živimo krećući svaki dan iznova. Ne samo u nedjeljnim odlascima na svetu misu, nego svaki dan se probamo dići u jutro i sve staviti na raspolaganje Bogu. Učimo jedno od drugoga, od Isusa i Marije. Svako dijete doživljavamo kao novi blagoslov, i svako dijete ima neku svoju posebnost“ – kaže Gabrijela.

Vole doći u Međugorje jer „Međugorje nam je u krvi. Već sam sa svojom obitelji puno puta ovdje hodočastio, tako da više niti ne brojim dolaske. I svaki put doživimo nešto novo: nije nam važno nešto vidjeti, dirati kipove... nego nam je važno osvijestiti si da smo hodočasnici u životu i da je Božji dar sve ono što imamo!“ – zaključuje David.

Misa zadušnica za nadbiskupa Hosera na godišnjicu njegove smrti

Dana 13. kolovoza u 7:30h u crkvi sv. Jakova u Međugorju slavljena je sveta misa zadušnica za pok. mons. Henryka Hosera, prvog apostolskog vizitatora s posebnom ulogom za župu Međugorje. Svetu misu predslavio je dosadašnji međugorski župnik fra Marinko Šakota, a u koncelebraciji su bili sadašnji apostolski vizitator za župu Međugorje mons. Aldo Cavalli, novoimenovani međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić te brojni drugi svećenici. Podsjetimo kako je papa Franjo mons. Hosera imenovao 31. svibnja 2018. godine apostolskim vizitatorom za župu Međugorje, a mons. Hoser je preminuo prošle godina 13. kolovoza u kasnim popodnevnim satima u Kliničko-bolničkom centru u Varšavi u 79. godini života, 48. godini svećeništva i u 17. godini biskupske službe. Njegova služba bila je od povijesnog značaja za Međugorje, a njegov rad i susreti sa župljanima i hodočasnici ostat će uvijek u lijepom sjećanju. Povodom prve obljetnice smrti mons. Henryka Hosera, programu Radiopostaje Mir - Međugorje, gostovao je novoimenovani međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić, koji se prisjetio vremena provedenog s njim.

„Njegovu ulogu teško je opisati što je sve on učinio za Međugorje, samim time što je došao u Međugorje i ulogom koju je imao, a to je bila uloga otvoriti Međugorje Crkvi. S njim je došao sam Sveti Otac promatrati i gledati što se u vidu

pastorala ovdje čini, te što se može poboljšati. Uvijek su naglašavali da je ovdje veliki broj hodočasnika koji prođe kroz godinu dana i kako ne može Crkva ignorirati vjernike koji dolaze, treba bdjeti nad njima i to je upravo bila njegova uloga. Mislim da je tu ulogu odigrao jako dobro, bio je posve uronjen u službu koju su mu dali. Bio je potpuno predan toj službi, ovoj župi i hodočascima. To se vidjelo, to su župljani prepoznavali, kao i hodočasnici“, kazao je fra Zvonimir govoreći kako je mons. Hoser bio jedan ponizan, ali veliki čovjek.

„Možemo slobodno reći da su veliki ljudi normalni ljudi, ponizni ljudi, jednostavni ljudi. On je bio veliki čovjek i to se vidjelo na njemu. Kad je bio u prostoriji, jednostavno plijenio je pozornost, ali ne time što je on to htio, nego što smo mi svi gledali u njega, a on je bio jako jednostavan... Ničime on nije davao do znanja da je drugačiji od nas, da je on iznad nas. Često se znao šaliti, bio je čovjek sa zdravim humorom, znao nas je nasmijavati za vrijeme naših susreta i objeda, bio je veselog karaktera, ali je bio i ozbiljan i pronicljiv. Velika osoba i veliki čovjek, a u isto vrijeme jako jednostavan i pristupačan. Tko ga je god susreo, mogao je posvjedočiti da ga on nije odbio, već bi razgovarao s njim. Župljani se i dan danas sjećaju njegovih šetnji kroz Međugorje, volio je šetati, volio je ovu župu i mjesto. Uživao je u svemu što ova župa daje, i u ljudima

i u prirodi, ali iznad svega u Marijinoj prisutnosti, u molitvenom programu. Bio je pravi čovjek za tu ulogu“, rekao je fra Zvonimir Pavičić naglasivši kako je mons. Hoser bio čovjek bogatog životnog iskustva.

„Imao je životno iskustvo, ogromno. Obnašao je mnoge službe, ne samo u Poljskoj, bio je misionar u Africi, bio je zadužen i za Gospina ukazanja u Africi, mirio je neka zaraćena afrička plemena, u Francuskoj je imao isto kod Palatinaca ogromne zadaće i službe koje je vješto obavljao, u Rimu i Vatikanu službe, zatim nadbiskup Varšave... Čovjek bogatog iskustva koji je upijao sigurno iz svake te situacije gdje je bio, učio je iz svega, stekao jedno veliko životno iskustvo koje mu je pomoglo da i ovdje može susresti ljude, da ne dolazi s predrasudama, da uči, da promatra. A on je uistinu znao lijepo promatrati“, rekao je fra Zvonimir sjetivši se kako su mu mnogi javljali kako mons. Hosera vide na klanjanju, jer je bio dolazio na svako klanjanje, na svaku molitvenu točku, te je bio pobožan čovjek, a nije bio netko tko bi bio samo u uredu i slao dopise, nego je uistinu bio čovjek molitve.

Kardinal Ernest Simoni iz Albanije: Došao sam moliti za mir

Sredinom kolovoza u Međugorju je kao gost apostolskog vizitatora s posebnom ulogom za župu Međugorje, mons. Alde Cavallia, boravio kardinal Ernest Simoni iz Albanije. *Albanski kardinal Ernest Simoni (93) proslavio je prošle godine 6. travnja 2021. godine u Firenci 65 godina svećeništva. Veliki dio ovih godina, točnije 28, proveo je u zatvoru radeći teške poslove jer nije htio zatajiti Krista i njegovu Crkvu.*

Simoni je danas kanonik u Firentinskoj katedrali. Jedini je živući svećenik koji je svjedočio komunističkim progonima za vrijeme režima Envera Hoxhe, koji je proglasio Albaniju „prvom ateističkom državom u svijetu.“

Od dana kada je pušten na slobodu 1990. godine pa do pojave pandemije koronavirusa, nikada nije prestajao obavljati svoju svećeničku službu.

Neumorno je obilazio župe i susretao se s vjernicima u Albaniji, Italiji i SAD-u gdje živi veliki broj Albanaca. Kardinalova osobnost ogleda se u njegovim riječima: „Često sam sebi ponavljao i još uvijek ponavljam: tko sam ja, siromah i grješnik, da u svoje ruke uzimam tijelo i krv Kristovu? Danas ponovno potvrđujem svoju ljubav prema Kristu i Crkvi kao što sam to pokušavao učiniti svaki dan u ovih 65 godina.“ – rekao je prošle godine na proslavi u Firenci.

Spomen na Kristovu žrtvu stavio je u središte svoga postojanja. Uhićen je 1963. godine na samom kraju slavljaja svete mise u Božićnoj noći u svojoj župi u Barbullushu. „Četiri policajca su me brutalno zgrabila i skoro mi polomila ruke“, prisjeća se kardinal Ernest. Komunisti su ga uhitili zato što je vršio egzorcizme i slavio mise za netom ubijenog predsjednika SAD-a J. F. Kennedyja. Zatvorili su ga, mučili i osudili na smrt. Smrtna kazna je kasnije promijenjena u 25 godina teškoga rada. Svete mise je slavio u ekstremnim uvjetima, riskirajući svoj život. „Ostavio bih sa strane mrvicu kruha i iscijedio bih grožđe kako bih ih mogao posvetiti“, ispričao je za *Avenire*. „Stražari nisu razumjeli što radim pa su mislili da sam lud. Majka Božja me štitila“ – posvjedočio je kardinal koji je cijelo svoje životno svjedočanstvo ispričao Mladima na Mladifestu 2017. godine.

U sklopu boravka u Međugorju, kardinal je posjetio i Dom za nezbrinutu djecu „Sveta obitelj“, a u četvrtak 18. kolovoza koncelebrirao je na večernjoj svetoj misi koju je predslavio međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić u koncelebraciji s mons. Aldom Cavalliem i još 97 svećenika.

Kardinal Simoni uputio je u četvrtak prigodnu propovijed: „Kao da su nebeski anđeli, nebesa su nam uputila poziv, kako bismo došli na ovo sveto mjesto, kako bismo zajedno molili. Na prvom mjestu za Svetoga Oca Franju, za mir u svijetu, za ujedinjene kršćanskog naroda od Isusa. To je bila poruka pape Franje koji me poslao ovdje na moj prijedlog. Velika čast koja mi je napravljena. Cijeli svijet zna da je najveće čudo koje se izvršava svakoga dana dolazak Isusa Krista na svijet po rukama toliko svećenika na svijetu. Kao što sunce izlazi da bi rasvijetlilo svijet, tako i Isus dolazi kako bi donio svjetlost i mir cijelom svijetu“, istaknuo je kardinal Simoni u propovijedi u Međugorju.

Biciklisti iz Austrije do Međugorja prešli više od 700 kilometara

Početak je mjeseca rujna, a u Međugorju se i dalje nalaze brojni hodočasnici iz cijeloga svijeta, iz Ukrajine, Španjolske, Slovačke, Nizozemske, Belgije, SAD-a, Austrije, Poljske, Irske, Švicarske, Francuske, Engleske, Njemačke, Libanona, Italije, te iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Tijekom cijele godine mnogi hodočasnici dolaze u Međugorje automobilima, autobusima, pješice... Tako su u ponedjeljak (5. rujna) u Međugorje s biciklima pristigli hodočasnici iz Austrije. Skupina od 14 biciklista putovala je sedam dana kroz Austriju, Sloveniju i Hrvatsku prešavši do Međugorja više od 700 kilometara, a pred župnu crkvu sv. Jakova stigli su neposredno prije večernjeg molitvenog programa. Ovo im je 14. put da dolaze u Međugorje na ovakav način. „Od 2007. godine svake godine vozimo se biciklima do Međugorja, jednom godišnje. Na početku je to započelo kao jedna šala, ali se poslije organiziralo kao zahvalno hodočašće, te nas je prve godine bilo samo troje. Prvo to hodočašće je bilo posebno jer nije ništa bilo organizirano, sve je bilo spontano, ali s jednim dobrim ciljem. Jako interesantno je da kada se ovako vozi na biciklima, prolazi se kroz prirodu, kroz razne predjele u prirodi i to je jako dobro da se čovjek sam sa sobom susretne kroz vožnju kroz prirodu. Ovaj put nas je bilo ukupno 14 biciklista, te ja koji sam ih pratio. Vožnja je trajala sedam dana i svakoga dana smo prelazili oko 100 kilometara“, rekao nam je Franz Gollowitsch, organizator ovog posebnog hodočašća, rekavši i to da kada su dolazili pred crkvu sv. Jakova u Međugorju kako ih je obuzeo jedan poseban osjećaj u kojemu su im potekle i suze radosnice.

S umjetnom nogom biciklom iz Čakovca došao u Međugorje

Iz Čakovca u Međugorje na hodočašće dugo gotovo 600 km, biciklom je stigao Zlatko Krznarić. Čudesna je Božja providnost koja ga je pratila u svakom od tih nešto više od pet dana putovanja. A čudno je da se na to odlučio čovjek koji umjesto lijeve potkoljenice već jedanaest godina ima umjetnu nogu. Našalit će se „Lijeva mi je noga potpuno nova, a desna skoro 50 godina stara. Moja proteza je moja milost koja me približila Bogu i zahvalan sam mu za svaki trenutak svoga života pa i za tu nesreću u kojoj sam ostao bez lijeve potkoljenice“. Otkrio nam je nakanu hodočašća „za obraćenje ljudi koji su mi na srcu te za razlučivanje i rast u vjeri.“

Rekao nam je kako je za njega Međugorje najljepše mjesto na svijetu te kako je vozeći bicikl slušao preko mobitela svetu misu, a za vrijeme svake pretvorbe zaustavio bi se i kleknuo pored bicikla „Bio sam tu, gdje je Riječ Božja i Gospodin to vidi.“

U Međugorje je stigao pred sami početak mise uoči spomendana sv. Lovre. A već sutra, umjesto da se okrijepi nakon zahtjevnog hodočašća, on je postio o kruhu i vodi jer je bila srijeda. „Post je posebno čišćenje za sve naše slabosti, grijehe i post je velika potreba danas. Mi smo premalo svjesni koliko je post potreban za naš duh i za one za koje molimo. I kad molimo te krunice, kad nabrajamo Zdravomarije, monotonijski nabranja uništava monotonijski činjenja, ponavljanja grijeha. I post je taj koji nas vodi na izvor žive

vode, koji nas vodi Gospodinu i Gospa jako dobro zna zašto to napominje ovdje u Međugorju.“

„Župnik je jako dobar“ reći će Zlatko Krznarić za župnika u župi u koju se nedavno preselila njegova obitelj i u kojoj su počeli uvoditi jednom mjesečno cjelodnevno klanjanje pred Presvetim, od jutra do večernje mise: „Doći pred živoga Boga, pred tijelo Kristovo – zanimljivo mi je gdje god se u svijetu euharistijska hostija pretvorila u tijelo Kristovo, svugdje se radi o istoj krvnoj grupi, svugdje su ta bijela i crvena krvna zrnca kao u žive osobe, a koja zapravo umiru nekoliko trenutaka nakon smrti. Bog je živ, Bog je s nama! To je možda jedina župa u Međimurju od koje je to krenulo. Nadam se da će to biti još više. Jer smatram da je narod sve više potreban Boga, da dođe među nas da mu se poklonimo, da nas vodi, da nas krijepi, da u njemu živimo.“

Zlatko nam je otkrio kako nije namjeravao govoriti za javnost, ali „kada sam pojedinosti, epizode s putovanjem ispričao jednoj ženi koja je plakala, kako ju je Bog kroz to dodirnuo, odlučio sam se odazvati i doći ispričati vam da bude poticaj dugima, svakome koji se nečka bi li krenuo dati žrtvu za Gospu, bi li krenuo na hodočašće jer svi smo mi hodočasnici na zemlji i jedino što je važno je da gledamo sebe u odnosu na vječnost. I svaki korak, svaka kapljica znoja ništa je u odnosu na milost Božju koja nam je potrebna!“

19. put pješao 500 kilometara do Međugorja

Protekloga vikenda u Međugorje je iz Velike Gorice, nakon 14 dana hoda i prijednih gotovo 500 kilometara, stigao Goran Ivančić. Ovogodišnje hodočašće bilo mu je devetnaesto. Susreli smo ga pred župnom crkvom sv. Jakova u Međugorju. Goran je član neokatekumenskog puta i Marijine legije. Kako nam je rekao, dokle god bude fizički mogao, dolaziti će Kraljici Mira, uz iste molitvene nakane za koje je išao i sve ove godine.

„Ove godine, kao i sve prije, nakane su za moje obraćenje, obraćenje Hrvatske, prestanak psovke – posebno bogopsovke u Hrvatskoj, jer naš narod nikada prije nije psovao dok nije ušao u zajedničku državu bivšu Jugoslaviju. Zatim za prestanak bludnosti, da se živi u čistoći, za prestanak abortusa, kontracepcije, jer to su ta najveća zla koja su naš narod dovela ovdje gdje je... Ali narod je tvrda srca i neće slušati i onda je posljedica svega toga grijeh. Vidim da to vrijedi na razini pojedinca, na

razini obitelji i naroda“, rekao je Goran dodavši da kada smo išli s Bogom dobili smo državu, ali smo onda ostavili krunicu, a primili se grijeha.

„Siguran sam da je svaki križ, uključujući bolest u obitelji ili osobna bolest, poziv da se vratimo Gospodinu. Jer bolest nije Božja volja, nego dopuštenje, a to je velika razlika. Ja sam ozdravio od raka, bio sam par puta operiran, ali onda me je Gospodin kasnije ozdravio do kraja“, rekao je Goran te dodao kako ga je i ove godine cijelim putem pratila Božja providnost.

SVETKOVINA VELIKE GOSPE U MEĐUGORJU OKUPILA VELIKI BROJ HODOČASNIKA

Blažena Djeвица Marija svemoćna zagovornica naša

UZNESENJE BLAŽENE DJEVICE MARIJE NA NEBO JE VELIKA SVETKOVINA ZA SVE KOJI VJERUJU. Današnji dan nije samo Marijin dan, nego dan svakoga od nas. Marija je prva od nas ljudi dušom i tijelom uznesena na nebo. To je dan njezine proslave, ali također i dan koji ulijeva vjeru i nadu kako ćemo se na koncu vremena naći s njom u zajedništvu u kraljevstvu njezina Sina.

I upravo ova vjera i nada pokazala se u brojnosti hodočasnika, koji su od kasnih noćnih sati, preko jutra i cijeloga dana, neumorno hodočastili svojoj Majci na Brdo ukazanja i u župnu međugorsku Crkvu na svete mise koje su bile od 6, 7, 8, 9 i 11 sati te večernja sveta misa u 19 sati.

Ono što raduje je veliki broj mladih i obitelji koji i dalje nastavljaju tradiciju hodočašćenja i molitve Onoj koja nam pokazuje kako je sve zemaljsko prolazno, a biti nam je zagledani i težiti ka onom Vječnom.

Svetu misu u 7 sati predslavio je fra Renato Galić, svetu isu u 9 sati predslavio je fra Ivan Hrkać, a svetu misu u 11 sati fra Perica Ostojić. Večernju svetu misu slavio je mons. Aldo Cavalli.

DANAS ZAPRAVO SLAVIMO DOGMU UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Bio je to veliki dan i događaj za cijelu Katoličku Crkvu kada je vidljivi Kristov Namjesnik na zemlji te Petrov nasljednik Papa Pio XII. kao neprevarljivi učitelj vjere i morala progovorio na najsvečaniji način na Sve Svete 1950. godine:

„Quapropter, postquam supplices etiam atque etiam ad Deum admovimus preces, ac Veritatis Spiritus lumen invocavimus, ad Omnipotentis Dei gloriam, qui peculiarem benevolentiam suam Mariae Virgini

dilargitus est, ad sui Filii honorem, immortalis saeculorum Regis ac peccati mortisque victoris, ad eiusdem augustae Matris augendam gloriam et ad totius Ecclesiae gaudium exultationemque, auctoritate Domini Nostri Iesu Christi, Beatorum Apostolorum Petri et Pauli ac Nostra pronuntiamus, declaramus et definimus divinitus revelatum dogma esse: Immaculatam Deiparam semper Virginem Mariam, expleto terrestri vitae cursu, fuisse corpore et anima ad caelestem gloriam assumptam.“

„Stoga, nakon što smo još uzdigli žarke molitve i zazvali svjetlo Duha istine, na slavu Bogu svemogućemu koji je ulio u Djevicu Mariju svoju posebnu dobrotivost u čast

svojemu Sinu, besmrtnomu Kralju vjekova i pobjedniku nad grijehom i smrću, a na veću slavu njegovoj časnoj Majci te na radost i ushićenje čitave Crkve, vlašću Gospodina našega Isusa Krista, svetih apostola Petra i Pavla i vlašću Našom, izričemo, proglašavamo i utvrđujemo da je ovo dogma, od Boga objavljena: Bezgrješna Majka Božja vazda djevice Marija, završivši tijek zemaljskoga života, bi uznesena dušom i tijelom u nebesku slavu.“

Sveti otac Papa, nije nas time naučio ili proglasio novu vjersku istinu koju mi do tada ne bismo vjerovali ili ispovijedali – ali nam je staru Marijinu povlasticu ili privilegij jasnije izrazio, točnije označio te isključio svaku sumnju koja bi mogla zasjeniti Marijino slavno Uznesenje.

Blažena Djeвица Marija je svemoćna zagovornica naša kod svog Sina, jer nas ona zagovara kao njegova majka. Marija je nada svih onih koji očajavaju, ona je pomoćnica nas grješnika, ona je suspasiteljica kršćana. Ona nas neprestano gleda svojim majčinskim očima. Sv. Bernard izražava se slikovito: Krist

je izvor duhovnog života, veli on, ali životvorna voda iz tog izvora ne teče do nas izravno nego kroz Mariju koju je anđeo nazvao „punom milosti“.

Bog je Mariju obasuo tolikom i takvom puninom duhovnih dobara, tako da nam svako dobro dolazi po Mariji. Može se s pravom reći: kao što se dan ne može zamisliti bez sunca tako se ni ovaj svijet ne može zamisliti bez Marije.

Marija je majka Božja, majka cijele Crkve, naša majka i majka svakoga pojedinca.

Stavimo se danas svi pod zagovor blažene Djevice Marije. Upravimo joj svoju molitvu:

Marijo, pomози nam da budemo uvijek ljudi evanđelja, prava djeca Crkve Kristove, borci istine, ljudi žrtve i apostoli bratske ljubavi!

Izmoli nam milost, kako bi za pravdu i istinu bili spremni, ako ustreba i život darovati, kako bi bili čvrsti u svojim principima kao pečine Velebita, a blagi u postupcima kao majka svojoj djeci.

Pomози nam kako bismo već jednom shvatili da je križ jedino drvo slobode i jedini izvor ljubavi. Budi Ti naša moćna zagovornica kod svoga Sina! Amen.

21. MEĐUNARODNA DUHOVNA OBNOVA ZA BRAČNE PAROVE

Međugorje, od 2. do 5. studenoga 2022. godine.

Tema:

**Učite od mene i naći ćete mir
(Mt 11, 28-30)**

U Gospinoj školi

Program

Srijeda, 2. studenoga 2022.

14.00 Registracija sudionika
16.00 Uvod u duhovnu obnovu
17.00 Večernji molitveni program u crkvi

Četvrtak, 3. studenoga 2022.

9.00 Jutarnja molitva
9.30 Predavanje
11.00 Klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu u tišini
15.00 Predavanje
17.00 Večernji molitveni program u crkvi

Petak, 4. studenoga 2022.

7.00 Molitva na Križevcu
11.00 Predavanje
12.00 Klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu u tišini
15.00 Predavanje
17.00 Večernji molitveni program u crkvi

Subota, 5. studenoga 2022.

7.00 Molitva na Brdu ukazanja
10.00 Predavanje
11.00 Završna sv. misa

Koordinator duhovne obnove je fra Zvonimir Pavičić. Predavač na duhovnoj obnovi je fra Serđo Čavar. Član je Hercegovačke franjevačke provincije i odgojitelj bogoslova u Zagrebu. Aktivno djeluje u obiteljskom pastoralu. Uz njega će biti i bračni par Dalibor i Ivana Šarušić, članovi Kursija. Na duhovnoj obnovi će se osobito govoriti o očinskoj ulozi u obitelji i društvu. Bit će organizirane i radionice. Duhovna obnova će se održati u dvorani iza crkve. Prijave možete izvršiti putem e-maila: seminar.marija@medjugorje.hr (za Mariju Dugandžić). Broj sudionika je ograničen zbog prostora, stoga vas molimo da svoje prijave izvršite što prije

PROSLAVLJEN BLAGDAN MALE GOSPE

Milost i vjeru pretočiti u djela

U Međugorju je, kao i u drugim Marijanskim svetištima na ovaj svečani dan u kojem Crkva slavi blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije, bilo mnoštvo hodočasnika. Puno ih se u molitvi od samoga jutra penjalo do Brda ukazanja gdje ih je dočekao Gospin kip ukrašen buketom suncokreta.

U župnoj crkvi sv. Jakova svete mise su prije podne slavljene u 8 i 11 sati. Svetu misu u 11 sati predslavio je fra Ivan Hrkač koji je u svojoj jednostavnoj i spontanoj propovijedi podcrtao značaj današnjeg blagdana, odnosno veličinu Marijinu koja je svoj 'da', svoju vjeru, provela u djela i tome želi i nas naučiti.

Fra Ivan je između ostalog rekao: „Majka samo govori ono dobro i ponavlja ono dobro. Nekad bi rekli: 'De nam nešto novo reci!' A nismo prenijeli u svoj život ni ono što nam Gospa već dugo godina govori kroz svoje blagdane i svetkovine. Koliko nam se srce doista približilo njoj? I Majka kao i Isus vidi naša srca, vidi naše poteškoće i probleme, i želi da se okupljamo i da blagujemo tijelo Kristovo, tijelo koje je Ona darovala svijetu jer je rekla 'Neka mi bude...'”

rekla je svoj 'da'! I mi možemo reći svoj 'da', samo reći... ali učiniti svoj 'da', sprovesti ga u djela, odreći se svojih želja ponad onoga što je Božja volja, to nam postaje malo teže.“

Krunicu je na vanjskom oltaru župne crkve predmolio fra Jakov Jure Nikolić, a **večernju svetu misu** je predslavio mons. Aldo Cavalli apostolski vizitator s posebnom ulogom za župu Međugorje uz koncelebraciju fra Antonija Primorca i ostalih 73 svećenika. Misno slavlje je pjesmom uveličao veliki župni zbor „Kraljica mira“.

Mons. Cavalli je u svojoj kratkoj propovijedi koju je izrekao na hrvatskom jeziku podcrtao dvije važne poruke kojima nas uči današnji blagdan, kazavši: „Istočna crkva je iz više razloga u 4. stojeću odlučila slaviti 8. rujna blagdan Marijina rođenja. U 8. st. papa Sergio je izabrao isti dan, 8. rujna, kako bi i u zapadnoj crkvi slavili blagdan rođendan BDM.“

Dvije misli o Djevici Mariji:

Prva točka: Marija iz Nazareta je po milosti UZOR KRŠĆANSKOG ŽIVOTA, po milosti je Bog izabrao nju, Mariju, poniznu djevojku u malenom selu Nazaretu. Po milosti ju je Bog nazvao Milosti puna. Po milosti joj Bog jamči: 'Ja sam s tobom!', po milosti joj je Duh Sveti dao dar postati Majka Sina Božjega.

Kod Marije se sve dogodilo po milosti Božjoj. Marija iz Nazareta je na ovu milost odgovorila vjerom: 'Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po Riječi tvojoj!'. U malenosti svog doma u Nazaretu, Marija je vjerno ostvarila poslanje koje je primila po milosti Božjoj, vjerna svom poslanju do kraja – pod križem s Isusom je bila ona, Marija, njegova majka. Upamtimo: **Milost**

i vjera. Milost je Božji dar, vjera je naš odgovor. Djela autentična su posljedica onoga koji je primio milost i vjeru.

Druga točka: Čitanja koja smo danas čuli iz knjige proroka Miheja i iz Evanđelja po Mateju ne govore nam o Marijinu rođenju, govore nam o Isusovu rođenju. Marijin život je u zajedništvu s Isusovim životom. Marija je njegova majka. U 8. st. prije Krista, prorok Mihej naviješta rođenje u Betlehemu, pravog pastira, pravog nositelja mira. Sin Božji, Isus, je rođen u Betlehemu od Marije djevice.

Ulomak iz Evanđelja koji smo čitali nam predstavlja rođenje Isusa: „Jakovu se rodi Josip, muž Marije, od koje se rodio Isus, koji se zove Krist.“ Čitavo Evanđelje nam govori o Isusu. Marija je izabrana biti majka Isusova. Ulazeći na dubok i jedinstven način u Božji nauk i odgovarajući čitavim svojim bićem. Neka nam Bog pomogne ući poput Marije u njegov naum i odgovoriti čitavim svojim životom.“

Nakon svete mise, kao inače četvrtkom, uslijedilo je jednosatno, klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu.

7. Marijanski zavjet za Domovinu stigao u Međugorje!

Bratovština Marijanski zavjet za Domovinu, koju su osnovali mladi i branitelji, pokrenula je 2015.g. zavjetno hodočašće „Marijanski zavjet za Domovinu“, koje prolazi svim većim marijanskim svetištima, od istoka do juga Hrvatske.

Već nekoliko godina iz raznih smjerala, inspirirana sličnim događanjima iz Europe, navirala je ideja o pokretanju hodočasničkih putova diljem naše Hrvatske. K realizaciji projekta dodatno nas pojuraju zbivanja oko hrvatskih branitelja, vrijednosti proizašlih iz Domovinskog rata. Ona su nas ohrabrila da ovaj hodočasnički put nazovemo zavjetnim, za Domovinu.

Hrvatski hodočasnički put utirali bi i vodili mladi u suradnji s veteranima Domovinskog rata. Tako bi na tom putu predaja važnosti i svetosti Domovinskog rata mladima osvješčivala svetost Domovine koju imamo.

Hrvatski narod je oduvijek poznat po svojoj vjernosti Katoličkoj Crkvi i po pobožnosti Djevici Mariji, kojoj podigao brojna svetišta diljem domovine. Potreba za ovakvim djelom osobito se nadovezuje na svojevrstni zavjet sklopljen tijekom Domovinskog rata između branitelja i hrvatskog naroda, i Djevice Marije, dok smo molili krunicu i nosili je oko vrata; i kojoj uvijek dugujemo zahvalnost za izmolenju i izvojevanu slobodu.

Vjerujemo da bi brojni štovatelji pobožnosti Djevici Mariji ovaj hodočasnički put, i svoja hodočašćenja tim putem, prepoznali kao stalni zavjet hrvatskih vjernika, koji su i tako svoje brojne zavjete oduvijek činili i ispunjavali u pojedinim svetištima. U ovako objedinjenom zavjetnom hodočašću, izricali bi zahvalnost i molili za slobodu, dostojanstvo, vjernost, i napredak našeg naroda.

OPIS RUTE

Hodočasnička ruta krenula je i ove godine iz Osijeka **11. lipnja 2022.** preko našeg najistočnijeg svetišta sjeverne Hrvatske, Aljmaš, a završava **24. kolovoza 2022.** na Srđu kod Dubrovnika.

Cilj je na tom putu spojiti što veći broj važnijih svetišta, preko Zagreba, Rijeke, i Dalmacijom do posljednjeg odredišta u Dubrovačkoj biskupiji. Ruta hodočasničkog puta povezuje najznačajnija svetišta kroz Hrvatsku, s prolaskom i kroz Bosnu i Hercegovinu.

Svaku etapu prelazi druga skupina hodočasnika, i prolazi unaprijed određenu rutu puta.

Predviđamo kako će ovoj glavnoj ruti matici, biti pridruživane i brojne priključne rute koje će se s njom spajati u najbližim svetištima, i nadamo se kako će ona premrežiti cijelu Hrvatsku.

Hodočasnički put, odnosno njegov glavni tok, dug je oko 1700 km. U svakom trenutku ima

oko 15 hodočasnika, a ove godine dvojica hodočasnika hodaju cijelu rutu od početka, od Osijeka i do Dubrovnika.

HODOČAŠĆE KROZ ZAPADNU BOSNU I HERCEGOVINU

Povezujući istok i jug Hrvatske (Osijek – Dubrovnik), zavjetno hodočašće Marijanski zavjet za Domovinu prolazi i jednim dijelom Bosne i Hercegovine, točnije zapadnog dijela Hercegovine. U sklopu 10. tjedna hodočašćenja, hodočasnici će tako prijeći Posušje-Široki Brijeg-Mostar-Međugorje-Metković.

Skupina od dvadesetak hodočasnika u ponedjeljak, 15. kolovoza ušla je na područje Bosne i Hercegovine, točnije u Posušje gdje je stigla oko 17 sati. Hodočasnici su u utorak jutro u 7 sati sudjelovali na svetoj misi u posuškoj crkvi nakon što su noć prespavali u maloj sportskoj dvorani, a onda pješice se zaputili prema Kočerinu i Širokom Brijegu.

Hodočasnike je u Kočerinu dočekao fra Mario Knezović te im ispričao sve o mjestu i župi, a u Širokom Brijegu imali su svetu misu u Zavodu svete obitelji koju je predslavio svećenik Isusovac o. Boris Jozić, povjerenik za vjernike laike u Zagrebačkoj nadbiskupiji i jedan od osnivača YouTube kanala s dnevnim razmatranjima evanđelja 'Pod smokvom'. On je sa hodočasnici nastavio put prema Međugorju.

U četvrtak 18. kolovoza, pošavši u jutarnjim satima iz Mostara, dvadesetak hodočasnika „Marijanskog zavjeta za Domovinu“ ručalo je kod obitelji Zovko iz Kruševa na Sretnicama te krenulo prema Čitluku i Međugorju.

Nakon što su došli u Međugorje, prvo su se osvježili ispred crkve sv. Jakova, a nakon toga su svi zajedno ušli u crkvu sv. Jakova gdje su se pomolili i izrekli svoje želje i molitve, nakon toga su otišli na zasluženi odmor i večernji molitveni program.

Proslavljena župna svetkovina Uzvišenja svetog Križa

KRIŽEVAC MJESTO POSEBNE BOŽJE BLIZINE

U nedjelju 11. rujna 2022., svečanim euharistijskim slavljem u 11 sati na brdu Križevcu proslavljen je blagdan Uzvišenja svetog Križa, koji se u župi Međugorje tradicionalno slavi prve nedjelje nakon blagdana Rođenja Blažene Djevice Marije – Male Gospe.

Tisuće župljana i hodočasnika koji su došli u Međugorje sa svih strana svijeta i ove su se nedjelje uspinjali na međugorski Tabor. Mladi, stari, bake i djedovi, obitelji s djecom, svećenici i časne sestre... korak po korak, a mnogih od njih i

bosonogi, hrlili su zavjetnom križu kojega u vjeri izgrađuje međugorski župljani.

Svetu misu predslavio je fra Jure Barišić, novi župni vikar u župi sv. Jakova u Međugorju.

U propovijedi je fra Jure naglasio važnost brda ili gora u povijesti ljudskoga roda.

„Brdo, gora, uzvišica ili planina u biblijskom smislu je uvijek mjesto posebne Božje blizine, Božje prisutnosti. Kada čitamo Stari Zavjet, odmah se na početku u Knjizi Postanka susrećemo s jednim prelijepim izvještajem kako se Noa u korablji zaustavio na jednom brdu nakon sveopćeg potopa, i tu mu se Bog objavljuje rekavši da više nikada neće kazniti narod potopom. Zatim dalje u Knjizi Izlaska Bog se objavljuje Mojsiju, opet na gori, na brdu Horebu i kaže mu „Ja sam koji Jesam, ja sam Bog otaca tvojih. Evo sad ti se objavljujem da znaš tko sam,

moje ime, i da znaš da ću te spasiti iz Egipta, od Izraelaca.“ Zatim, na brdu Sinaju Bog se opet objavljuje Mojsiju, sklapa s njim savez, daje mu deset Božjih zapovijedi, onaj zakon ili dekalog po kojemu i mi danas živimo... Također su i proroci imali iskustva Božje blizine upravo na brdu”, kazao je fra Jure dodavši da u konačnici i Krist svoje otkupiteljsko djelo završava ponovno na jednoj gori, na brdu Golgoti gdje je uzdignut na križ i tako nas spasio od grijeha, darovao nam slobodu.

„Biti kršćanin i slaviti današnji blagdan Uzvišenja svetog Križa ne

znači ništa drugo nego uzeti onaj svoj svakodnevni križ. Mi često mislimo da je to bolest ili patnja, ali braćo i sestre križ može biti takav da recimo u društvu gdje je sve pokvareno i prevrtljivo ja ne želim biti takav nego želim živjeti pošteno. Ako u društvu svi psuju, pa ne želim ja to – to je isto jedna vrsta križa. Ako u društvu svi mladi ne prakticiraju predbračnu čistoću i žive svakako, e ja neću. To je križ, ali je to jedino ispravno. Križ je i ako živim s nekim koga ne podnosim, ali ga moram podnositi jer je dio mene. I zato, braćo i sestre,

kaže Isus „Ako želite biti moji, možete, ali uzmite taj svakodnevni križ, onda me slijedite“. I zato ohol čovjek, čovjek koji nije ponizan i jednostavan ne može biti Kristov, jer ne može se poniziti da uzme taj Kristov križ”, kazao je fra Jure Barišić, te završio propovijed poručivši vjernicima da kada se budu vraćali s Križevca, kada budu išli svojim kućama, da se sjete da svakoga dana kada se prekrize i pogledaju taj jednostavan znak križa, da budu svjesni da su Kristovi i da su po tom znaku spašeni.

Priredio: Mateo Ivanković

Papa Pio XI. želeći na poseban način obilježiti 1900. obljetnicu Kristovog otkupiteljskog djela na Golgoti naložio je da se na svim povišenim mjestima – brdima grade križevi, gradi taj sveti znak kako bi nas vjernike podsjećao u kojem znaku smo spašeni – u znaku križa, u znaku Krista. I ta ideja je bila jako lijepo prihvaćena među našim Hercegovačkim pukom. Tako je 1934. godine tadašnji međugorski župnik fra Bernardin zajedno sa svojim župljanima krenuo u tu svetu akciju. Toliko je tu bilo oduševljenja da su za samo 52 dana izgradili ovaj velebni križ koji je visok 8,5 metara i širok 3,5 metra. Gore u križu su ugrađene relikvije iz Rima, relikvije svetoga križa i postavljen je natpis „Isusu Kristu, otkupitelju ljudskoga roda. Narod je sve to iznio na svojim rukama – sav materijal, kao zavjet, kao molitvu da je to sveti znak. Godinama dolazimo na Križevac kako bi slavili svetu misu i kako bi sebi posvijestili što je križ u našem svakodnevnom životu. Je li križ za nas samo jedan obični znak koji nosimo oko vrata? Znak koji nosimo na krunici ili znak koji držimo u svojoj kući? Ili je to za nas nešto više?

Neka ih u njihovoj službi prati Božji blagoslov

fra Zvonimir Pavičić

fra Jure Barišić

Mostarsko-duvanjskoj biskupiji je odlukom mjesnog biskupa mons. Petra Palića, na prijedlog fra Jose Grbeša, provincijala Hercegovačke franjevačke provincije, 11. srpnja 2022. došlo do imenovanja, razrješenja i premještanja redovničkih svećenika u pojedinim župama Mostarsko-duvanjske biskupije na kojima služe redovnici. Prema tom novom rasporedu i u župi sv. Jakova u Međugorju dogodile su se značajne promjene u rasporedu pastoralnog osoblja.

Novi župnik postao je fra Zvonimir Pavičić, dosadašnji župni vikar u župi. Fra Zvonimir je rođen u Mostaru, 1989. godine. Osnovnu i srednju školu završio je na Širokom Brijegu. Diplomirao je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2017. godine. Za đakona je

zareden u Zagrebu 26. veljače 2017. godine, a za svećenika u Mostaru 25. lipnja 2017. godine. Kao đakon dolazi na službu u Međugorje, a od svećeničkog ređenja u istoj župi vrši službu župnog vikara. Vršio je službu voditelja FRAME, OFS-a i lektora. Na Radiopostaji Mir Međugorje uređuje i vodi emisiju posvećenu liturgijskoj glazbi jer je poznat i po svojim glazbenim izvedbama Gregorijanskih napjeva.

Uz njega će kao župni vikari ostati mladomisnik fra Ivan Hrkač, zatim dosadašnji vikari fra Antonio Primorac, fra Karlo Lovrić, fra Ivan Dugandžić, fra Dragan Ružić, fra Slavko Soldo i brat laik fra Josip Marija Katalinić.

Kao novi kapelan u župu dolazi fra Jure Barišić. Fra Jure je rođen 29. ožujka 1979. godine u Tomislavgradu, u obitelji pok. Ante i Matije rođene Mašić, kao osmo od ukupno jedanaestero djece. Gimnaziju je završio u Velikoj Gorici a Ekonomski fakultet u Zagrebu. Postulaturu je obavio u Mostaru, novicijat na Humcu, a nakon novicijata u Zagrebu je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu diplomirao teologiju. Za svećenika Mostarsko-duvanjske biskupije zareden je u mostarskoj katedrali na blagdan svetih Petra i Pavla, 29. lipnja 2018. Vršio je službu župnog vikara u Župi sv. Stjepana

prvomučenika u Čerinu.

Na jesen će u župu na službu doći i budući đakon.

SVEĆENICI KOJI ODLAZE IZ ŽUPE

Iz župe odlaze: fra Mladen Herceg koji je dobio premještanje na Humac, fra Renato Galić koji nastavlja školovanje u Zagrebu i postaje pomoćni meštar bogoslova i fra Marinko Šakota koji odlazi u misije u inozemstvo.

ODLAZAK FRA MARINKA ŠAKOTE

Podsjetimo i kako je fra Marinko Šakota rođen u Čitluku 12. srpnja 1968. Osnovnu školu pohađao u Čitluku kao i prvi razred srednje škole.

Tada je izabrao Franjevački poziv pa se uputio u Franjevačko sjemenište u Visoko. Tu je završio 2. razred gimnazije, a ostala dva u Isusovačkoj gimnaziji u Dubrovniku gdje je i maturirao.

Franjevački habit je obukao 15. srpnja 1987. na Humcu, gdje je proveo godinu dana novicijata. Od 1988. do 1989. bio je u JNA, u tadašnjoj jugoslavenskoj vojsci. Studij filozofije i teologije započeo je u Sarajevu u Franjevačkoj teologiji (1989-1990), nastavio u Zagrebu na Isusovačkom učilištu (1990-1992), a završio u Fuldi (Njemačka) (1992-1995), gdje je i diplomirao. Vječne zavjete položio je u Širokom Brijegu 1993. godine.

Za đakona je zareden u Zagrebu 10. veljače 1996., a za svećenika u Frohnleitenu 13. srpnja 1996. godine.

fra Mladen Herceg

fra Renato Galić

fra Marinko Šakota

Prva služba bio je Franjevački samostan u Innsbrucku gdje je kao ispomoć proveo godinu dana (1996-1997), zatim kao duhovni pomoćnik u Frohnleitenu (1997-1998) te kao kapelan u Augsburgu (1998-2000). U Mostaru je bio kapelan (2000-2003), a zatim župnik u Gradničima (2003-2010). Od rujna 2010. je na službi u Međugorju kao kapelan. Nakon smrti fra Petra Vlašića 2012., fra Marinko je izabran za župnika u Međugorju.

Službu međugorskog župnika koja nije nimalo laka, jer je Međugorje ne samo hercegovačka župa, nego i župa cijeloga svijeta, pod posebnom upravom Vatikana fra Marinko je obnašao deset godina, od 2012. pa do 11. 7. 2022., kada je objavljeno kako s ove službe zaslužen odlazi.

Osim svoje uloge župnika, fra Marinko je bio glavni koordinator mnogobrojnih međunarodnih duhovnih obnova u Međugorju, kao i voditelj brojnih seminara posta, šutnje i molitve. Uz sve te svoje obaveze, redovno je pisao za mjesečnik franjevaca Glasnik mira, a uspio je izdati i nekoliko knjiga. Uz to je bio i čest gost i promicatelj međugorske duhovnosti i poruka Kraljice Mira na brojnim duhovnim obnovama u svijetu.

Fra Marinko je podupirao svaki odgojni i poticajni prijedlog u župi. Posebno je podupirao glazbene i instrumentalne sekcije iz kojih su se izrodili brojni uspjesi klapskog, vokalnog i orkestralnog melosa. Također je bio pokrovitelj različitih umjetničkih akcija, od kojih je zadnja postavljanje spomenika ubijenim fratrima iz župe te kapelica života.

UVODENJE FRA ZVONIMIRA PAVIČIĆA U SLUŽBU ŽUPNIKA ŽUPE MEĐUGORJE

Fra Zvonimir Pavičić svečano je uveden u službu župnika župe Međugorje u nedjelju 14. kolovoza 2022. godine u župnoj crkvi sv. Jakova u Međugorju pod svetom misom u 11 sati.

Svetu misu predslavio je mons. Aldo Cavalli, apostolski vizitator s posebnom ulogom za župu Međugorje, a u koncelebraciji su bili dosadašnji međugorski župnik fra Marinko Šakota, novi međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić te drugi svećenici. Na početku samoga obreda uvođenja fra Zvonimira Pavičića u službu župnika, fra Antonio Primorac pročitao je dekret biskupa mostarsko-duvanjskog mons. Petra Palića kojim je fra Zvonimir Pavičić određen i imenovan kao novi župnik u Međugorju.

Nakon toga je fra Zvonimir Pavičić obnovio obećanje kojega je dao prilikom svoga svećeničkog ređenja, te je primio ključeve crkve kako bi s vlašću upravljao narodom kojega mu Bog povjerava, da dijeli sakramente, te zasluži jednom sa svojim stadam ući u vječne stanove. Potom je svetom vodom blagoslovio sebe i sve vjernike okupljene na ovom svečanom misnom slavlju, a u svojoj propovijedi se kratko osvrnuo na današnje Evanđelje te je govoreći o razdjeljenju kazao kako se ono ne događa samo između nas i drugih, nego da se može dogoditi i u nama samima svaki put kada odstupamo od Božjih zapovijedi, a idemo linijom manjeg otpora kako bi se sviđjeli društvu.

„Nije lako uvijek uskladiti svoj život s Božjom riječju, ali to nije nemoguće. Ne trebamo se bojati osuda društva, pa niti mogućeg razdjeljenja. Kad nam je teško stajati nasuprot onih koji odbacuju Boga, trebamo poput psalmista zazvati, a to smo danas svi pjevali, „Gospodine, u pomoć mi pohitaj“, i Gospodin će doći upomoć i bit će naša snaga, naš spasitelj. Da nije nemoguće uskladiti svoj život s Božjom riječju govori nam i toliki oblak svjedoka, toliki sveci o kojima govori i poslanica Hebrejima. Neka nam oni budu stalni pokazatelj da svoj život trebamo uvijek usmjeravati prema Bogu i usklađivati s Božjom riječju. Neka nas njihov zagovor uvijek prati, a osobito Majčinski zagovor Kraljice Mira i nebeski zagovor našeg zaštitnika sv. Jakova“, rekao je fra Zvonimir Pavičić, koji je na kraju misnog slavlja, sve okupljene zamolio da mole za njega i za sve svećenike koji djeluju u ovoj župi da mogu dobro služiti i Bogu i ljudima.

Rad na srcu

Rad na sebi zapravo je rad na svojoj nutрини, a budući da je srce simbol čovjekove nutrine, drugi naziv za rad na sebi je rad na srcu. Osim što označava nutrinu, srcem se naziva središnje mjesto čovjekova bića, točka gdje se susreću sve čovjekove duševne i duhovne snage i sposobnosti. Ono je izvor spoznaje i mudrosti, razuma i osjećaja, htijenja i djelovanja, planiranja i odlučivanja. Srce je i mjesto susreta čovjeka s Bogom. U radu na srcu stoga je riječ s jedne strane o trudu oko čovjekove nutrine, njezine čistoće i sadržaja, a s druge o brizi oko čovjekova središta, njegova najvažnijeg odnosa, a to je odnos s Bogom.

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

BUDI „OVISAN“ O BOGU!

MIRTA MILETIĆ

LJUDSKI JE ŽIVOT ČUDESAN. Neponovljiv i jedinstven. Počinje začecem koje se odvija na nevjerojatan način, a nastavlja rođenjem za ovzemaljski život. Nakon devet mjeseci sigurnosti i topline čovjek započinje jedan drugačiji život. Ulazi u svijet koji mu nije poznat i nema iskustvo takvog života. Bolan je taj prelazak. Rezanjem pupčane vrpce odvajamo se zauvijek od sigurnosti života unutar utrobe naše majke. Pupčana vrpca simbol je naše egzistencijalne sigurnosti, pa i ovisnosti o drugom biću, o majci.

Odrastajući, često primjećujemo da nam nedostaje ta toplina i da smo ovisni o ljubavi i pažnji. Često živimo iskustvo izgubljenosti i samoće u ovom svijetu. Ne razumiju nas, ne shvaćaju naše potrebe, ignoriraju nas... Život prije rođenja ne možemo

vratiti pa živeti, i nesvjesno čeznemo za tim „prošlim životom“. Ovisni smo o drugima, ali i o stvarima, o novcu. Pokušavamo cijeli život nekamo „uštekati“ tu davno prerezanu pupčanu vrpce. Osigurati si trajni mir i zadovoljstvo. Sigurnost često tražimo u ljudima, osobama za koje se neuredno vežemo, u nezrelim emocionalnim vezama s našim roditeljima.

Različite su naše majke i očevi. Kao što ni mi nismo idealni, tako nisu bili ni naši roditelji. Oni nam mogu dati samo ono što su primili u svojim obiteljima i plodove vlastitog truda oko rada na sebi. Neki očevi i majke uspiju dati djeci temeljnu ljubav, pa se takva djeca brže emocionalno separiraju od roditelja i sazriju, a postoje roditelji koji ne znaju dati ljubav, pa djecu emocionalno osakate

za cijeli život. Nezdravo ih vežu na sebe, pa takva djeca nikada emocionalno ne odrastu i teško ostvaruju druge odnose.

Sigurnost nam donosi i naš zarađeni novac i talenti koje imamo. Novac je opipljiv i daje nam lažnu moć. Brzo se naše srce veže za vidljivu stvarnost. Vežemo se i za posao, za karijeru, uspjehe. Uspjehom u poslu i karijeri pokušavamo sebe predstaviti drugima. Time se određujemo i definiramo. „Ja sam doktor!“ „Radim u prestižnoj IT tvrtki!“ „Moj je otac bio poznati političar!“ „Upisao sam težak fakultet!“ U svemu tome tražimo potvrdu naše vrijednosti, kao da čovjek isključivo svoju vrijednost crpi iz svojih uspjeha. I tu se krije vrlo opasna pogriješka. Jer mi vrijedimo i jesmo vrijedni jer nas je Bog želio i jer nas ljubi. Bez obzira jesmo li uspješni ili neuspješni.

Zato jer Boga još nismo uistinu upoznali, u stvarima ili ljudima oko nas tražimo sigurnost. Često iz straha da ne ostanemo sami, zaboravljeni. Iz straha da ne pogubimo sebe, smisao svog postojanja. Zapravo je prirodna ta naša ovisnost. Ljudska. Nečime se moramo popuniti. Za nešto se moramo uhvatiti! No ispunjava li nas doista ono čime se „hranimo“? Što nas doista čini ispunjenima? Gdje možemo naći svoju istinsku egzistencijalnu sigurnost?

Gore navedeni primjeri zapravo su naši pokušaji stvaranja sigurnosti. Određeno vrijeme i dobivamo osjećaj sigurnosti, ali duboko u sebi osjećamo prazninu. Osjećamo da ta stvarnost iz nas crpi život. Oduzima nam slobodu na koju smo pozvani. Naša egzistencijalna sigurnost dolazi iz Prapovjerenja, dolazi od istine da smo, osim od naših roditelja, željeni i stvoreni od Stvoritelja. Jedino On može popuniti rupe naših nesigurnosti i traženja. Bolno odrastanje i sazrijevanje. Zapravo nas, kada pogledamo jedan ljudski život, sve nekako tjera da potražimo Gospodina, svoga Stvoritelja. Ništa nas do kraja niti ne može ispuniti jer i nismo stvoreni za zemaljsko, nego nebesko. U nas je upisana čežnja za Bogom. I upravo je ta čežnja najbolji dokaz čiji smo i kamo idemo. Čovjek je biće koje ima svoje korijenje na zemlji, ali grane su mu usmjerene prema nebu, prema Vječnosti.

Različite su naše majke i očevi. Kao što niti mi nismo idealni, tako nisu niti bili naši roditelji. Oni nam mogu dati samo ono što su primili u svojim obiteljima i plodove vlastitog truda rada na sebi. Neki očevi i majke uspiju dati djeci temeljnu ljubav, pa se takva djeca brže emocionalno separiraju od roditelja i sazriju, a postoje roditelji koji ne znaju dati ljubav, pa djecu emocionalno osakate za cijeli život. Nezdravo ih vežu na sebe, pa takva djeca nikada emocionalno ne odrastu i teško ostvaruju druge odnose.

Rujan je poseban mjesec zbog rođendana naše Nebeske Majke. Ona je živjela na zemlji, ali je njena sigurnost bila u Bogu. Njeno srce se nije „lijepilo“ za zemaljske stvari koje oduzimaju život. Možemo puno učiti od Nje. Ona je naš model, put i pomoć. Učinimo se „ovisnima“ o Njoj. Ona je naša Zagovornica i Posrednica. Povjerenje i ljubav prema našoj Nebeskoj majci daje nam istinsku radost i smisao. Ona zna i razumije našu borbu. Zna našu sklonost idolima i lažnim sigurnostima. Poznaje naše emocionalne rupe i rane. Zbog toga i dolazi, ukazuje se i brine. Dolazi uporno s ljubavlju, majčinski. Povjerenje da je ona naša Majka i da nam želi dobro. Uхватimo se čvrsto za Njen plašt!

MEĐUGORJE PORUKE KRALJICE MIRA

„Dragi čitatelji i Gospini prijatelji, preporučujemo vam ovu knjižicu. Ona ne sadrži ni novu objavu ni novo evanđelje. Njezino čitanje vodit će vas i upućivati na Isusa Krista, što je Gospina želja i smisao njezina dolaska k nama.“

Foto: Arhiv ICMM

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Medjugorje.

SVIJETU SU POTREBNI SVJEDOCI KRISTOVE LJUBAVI

KREŠIMIR
MILETIĆ

OVA JESEN ZA NAŠU OBITELJ JE POSEBNA IZ NEKOLIKO RAZLOGA. Naša kćer Lucija započela je svoj studij u Nizozemskoj. Ovo je bio prvi put da smo se kao roditelji, ali i kao cijela obitelj susreli sa stvarnošću odlaska jednog našeg djeteta izvan Hrvatske. Uz veliku radost i ponos što je pronašla „ono nešto“ za što osjeća veliku strast, u čemu postiže zaista predivne rezultate, iskusili smo i sve one osjećaje koji su sastavni dio odlazaka, rastanaka. Ovime je započela jedna potpuno nova avantura za sve nas, a ponajviše za nju koja će sada imati priliku za jedno potpuno drugačije „odranje“, sama, daleko od svoje obitelji.

Uoči samog odlaska, a i tijekom boravka u Amsterdamu gdje smo je otpratili i pomogli preseljenje, iskusili smo brojna očitovanja Božje providnosti. Nakon što je prošla audiciju i odabrana među nove studente, trebalo je pronaći odgovarajući smještaj. U tom trenutku nismo još bili svjesni koliko je to zahtjevno. Supruga je predložila da se kao obitelj molimo svetom Josipu i zaista, nakon što sam se susreo s brojnim frustracijama i bezuspješnim pokušajima pronalaska smještaja, Lucija je dobila smještaj preko svoje Akademije, na otvorenom natječaju na kojem je tek nekoliko studenata uspjelo dobiti sobe u svojevrsnom studentskom domu. Kao možda i dobar dio očeva, muškaraca, ja sam ipak cijelo vrijeme pokušavao svojim snagama riješiti problem, no – nije išlo. Iskreno, malo sam vjere polagao da će smještaj riješiti preko ovog natječaja, jer je jako velik broj studenata bio prijavljen, a soba je bilo tek nekoliko.

Zaista, svi smo slabi i svatko od nas ima svoje pogriješke, mane, slabosti. No ono što nedostaje su svjedoci da postoji jedna drugačija stvarnost. Stvarnost koja je satkana od mira i radosti. Stvarnost Kraljevstva Božjeg koje je tu, nadohvat ruke. I koje se može iskusiti čak i u malenim znakovima pažnje, dobrote, velikodušnosti.

„Jesam li ti rekla da imaš vjere, Krešo? Sveti Josip će riješiti sve što treba. Mi samo trebamo moliti i imati vjere“, rekla mi je više puta Mirta. Da, zaista. Ova meni teška i izazovna situacija je bila moj osobni susret s istinom o mojoj vjeri. Mogao sam jasno vidjeti kako mi je teško predati ovakve situacije u Božje ruke i imati povjerenje. Bio sam baš poput Petra koji je cijelu noć lovio, a nije ulovio ništa. Taj osjećaj bespomoćnosti, kad se susretnoš sa svojim granicama, doživiš da svojim snagama ne možeš baš ništa. Ali, da nije bilo baš tako kako je bilo, ne bih jasno znao i vidio da je sve što je uslijedilo bila čista Božja providnost.

Tijekom boravka u Amsterdamu bili smo smješteni i živjeli nekoliko dana sa studentima. Tih nekoliko dana sigurno ne ću nikada zaboraviti. Predivni susreti, razgovori s mladićima i djevojkama iz različitih država, naizgled toliko međusobno različiti, ali na kraju jako slični. Primijetio sam vrlo brzo da rado razgovaraju sa mnom i da se vrlo brzo otvaraju u razgovorima. Da se toliko toga u njima događa iznutra. Iako sam se trudio da u razgovorima ne započinjem teme vezane uz vjeru, oni su vrlo brzo uočili naše ponašanje. Jedan od njih je rekao Luciji da je primijetio kako se mi uvijek molimo prije jela. *Tvoj tata se prekrizio prije jela. Kako mi je to bilo lijepo vidjeti. Znaš ja sam...,* započeo je razgovor s Lucijom jedan student iz Španjolske i u razgovoru koji je uslijedio otkrio da je i on kršćanin. U okruženju koje je prilično liberalno i ateističko, kršćani su se međusobno prepoznali po znaku križa. I taj čin, koji se nama možda ponekad čini nebitan, bio je okidač da se jedan student prisjeti svoje vjere.

U nekoliko navrata odlučio sam skuhati nešto za studente. I opet, bez da sam to zapravo planirao, neki među njima su to prepoznali kao kršćanski čin. Na večeri koju smo skuhalo za oproštaj, lijepo smo uredili stol i zajedno objedovali. Dirnulo me kad je jedna djevojka iz Ukrajine rekla kako ima osjećaj kao da je Božić. Baš je tako to izrekla. I tada mi je bilo jasno kako se Bog može očitovati u naizgled jedno-

stavnim okolnostima. Dobročinstvo, velikodušnost, toplina jednog razgovora. Razmišljao sam koliko je velika potreba studentskog pastora s ovim mladićima i djevojkama i koliko im je vjerojatno teško i izazovno studirati u gradu koji nudi vrlo skromne duhovne sadržaje. S druge strane, iz dana u dan, Lucija je svjedočila kako upoznaje sve više studenata koji su kršćani. Sve me ovo jako razveselilo i ispunilo mirom, uvjerenjem da će sve biti dobro i da zaista Bog djeluje i ovdje, u ovom gradu u koji mnogi dolaze radi najnižih ljudskih strasti, droge ili provoda.

Tijekom boravka u Amsterdamu, upravo iz razgovora sa studentima, prepoznao sam da je dobar dio njih baš gladan i žedan Boga. I koliko smo svi mi koji imamo dar vjere važni njima koji još uvijek traže. Zaista, svi smo slabi i svatko od nas ima svoje pogriješke, mane, slabosti. No ono što nedostaje su svjedoci da postoji jedna drugačija stvarnost. Stvarnost koja je satkana od mira i radosti. Stvarnost Kraljevstva Božjeg koje je tu, nadohvat ruke. I koje se može iskusiti čak i u malenim znakovima pažnje, dobrote, velikodušnosti. Doživio sam tu stvarnost s tim predivnim mladićima i djevojkama. Baš predivnim. I shvatio sam koliko je važno da budem uvijek i svugdje svjedok. Jer i ja sam bio baš u njihovoj dobi gladan i žedan Gospodina i upravo preko osoba koje su meni najviještije Krista danas sam tu gdje jesam.

Ovo iskustvo me duboko dodirnilo. Zapravo, mogu reći da sam i ja bio na duhovnoj obnovi koju mi je organizirao Gospodin upravo u trenucima kada sam se osjećao najslabiji i bespomoćan. I očitovao se u svojoj beskrajnoj dobroti i veličini. Gdje god smo prisutni mi kršćani, naviješta se radosna vijest. I zato je važno da budemo svjesni naše odgovornosti. Svijet je gladan Boga i upravo je naša zadaća naviještati, svjedočiti. I često će naše najsnažnije svjedočanstvo biti upravo mir i radost koja se očituje u našem životu, ponašanju. Osobito velikodušnost i gostoprimstvo, konkretna ljubav koju dajemo. Želim Ti mir i dobro!

Gospodinom zahvaćen...

U Časoslovu čitamo ovih dana proroka Jeremiju. Vrijedi baciti pogled na tu kompleksnu osobu, vrijeme u kome živi, ljude s kojima se suočava, kojima je poslan govoriti, sudbinu koja prijete njemu i narodu. Vrijedi sagledati kob koju trpi zajedno sa svojim narodom. Sve bitno o njemu kazano je u prvih nekoliko redaka Knjige. Sin je svećenika iz Anatota. Prema Knjizi Kraljeva, Salomon je onamo prognao svećenika Ebjatara. Poštedio mu život jer je nosio Kovčeg Gospodnji i bio odan ocu mu Davidu. Jeremija je potomak tih odbačenih svećenika prije četiri stoljeća. Točno se navode prilike u kojima se rodio, u kojima je pozvan nastupiti pred Izraelom. Već je u majčinoj utrobi odabran za proroka da *istrjebuje i ruši, zatire i ništi, gradi i sadi* (Jr 1,10). Rodio se oko god. 645. prije Krista, trag mu se gubi nakon osvajanja Jeruzalema g. 587. za babilonske okupacije Judeje. Vjerojatno je deportiran u Egipat i ondje svršio mučeničkom smrću.

FRA TOMISLAV PERVAN

„OSOVIANSKO VRIJEME“

Živio je u doba koje je filozof Karl Jaspers obilježio kao „osovinsko vrijeme“ u povijesti ljudske misli. Njegovi su suvremenici u Kini Lao-Ce i Kung-Fu-Ce, u Perziji Zaratustra, u Indiji Sidharta-Buda, u Grčkoj Pitagora. U Indiji vrijedi brahmanski nauk o selidbi duša, grčka je poezija na vrhuncu, ali malo se zna o Homeru. Vrijeme je to Etruščana u Italiji, Maya u Srednjoj Americi, vrijeme indijske mudrosti, židovskih proroka, Heraklita o kome dosta znamo, a o suvremeniku mu Pitagori tek po-jedinosti. Šesto stoljeće prije Krista tvori vrhunac kulturološkog razvitka ljudske misli i preslagivanja ljudske svijesti. Taj klimaks nije jedinstven, svi ti pojedinci djeluju samostalno, veliki se duhovi ne susreću, moćni se glasovi ne ujedinjuju, nema razmjene misli između naroda i kontinenata.

To je duhovno ozračje jednoga Jeremije čiji se život i uloga proroka može slijediti gotovo iz dana u dan, iz mjeseca u mjesec. Dok se u Grčkoj Homer gubi u mitskoj prošlosti, židovski narod za Jeremijina doba ima iza sebe petnaest stoljeća aktivne povijesti, od Abrahamova izlaska iz-Mezopotamije. Kakvo je stanje u Izraelu i Judi u Jeremijino vrijeme? Bratska kraljevstva neprijateljski raspoložena, jedno ratuje protiv drugoga. Sjeverno je za asirskih osvajanja gotovo nestalo s lica zemlje, a politički vođe u Judeji moraju odvagivati komu se prikloniti, Babilonu ili Egiptu. Donekle su samostalni u unutarnjoj politici, dok u vanjskoj zavise od velesila. Domaći političari moraju odvagivati što je po njih bolje. Neutralnost ne vodi nikamo.

Ali je bitno pitanje – kako stoje stvari s Bogom Izraelovim? Sve te vanjske računice idu na uštrb odnosa prema Jahvi, Bogu otaca. Postoji velebni Salomonov Hram, ali kad se čita Jeremija ili Izaija, stječe se dojam kako ondje vladaju klanovi i klubovi. Kuju se planovi, govori se o politici koja vlada svime, malo je vjere u Boga, malo tko vjeruje u snagu molitve. Svima se daju slični odgovori koji mnogima ništa ne znače glede budućnosti Grada i naroda. Zaborav Boga i njegove riječi, a što je najgore: zaboravljaju da su zaboravili. Zaborav zaborava.

PROROK ČIJE SE RIJEČI NE SLUŠAJU

Prorokova je uloga zaustaviti proces beznada. Sili suvremenike da se spomenu Saveza, Zakona, obećanja s izraelskih početaka iz pustinje, moralnoga imperativa. Zaboraviti u takvu stanju znači oduzeti ili nijekati vlastiti identitet i značenje prošlosti te duge povijesti. Zaboraviti početke znači opravdati sadašnje stanje i tragični kraj. Jeremijino velebno proročko viđenje jest u stanovitom kontrapunkt – ovdje i sada imati u zreniku davnu prošlost i nedokučivu budućnost te naglasak na njihovoj nutarnjoj povezanosti. Svoju ulogu proroka obavlja briljantno, samo što narod ne sluša niti slijedi njegove riječi.

Prorokova je uloga zaustaviti proces beznada. Sili suvremenike da se spomenu Saveza, Zakona, obećanja s izraelskih početaka iz pustinje, moralnoga imperativa. Zaboraviti u takvu stanju znači oduzeti ili nijekati vlastiti identitet i značenje prošlosti te duge povijesti. Zaboraviti početke znači opravdati sadašnje stanje i tragični kraj. Jeremijino velebno proročko viđenje jest u stanovitom kontrapunkt – ovdje i sada imati u zreniku davnu prošlost i nedokučivu budućnost te naglasak na njihovoj nutarnjoj povezanosti. Svoju ulogu proroka obavlja briljantno, samo što narod ne sluša niti slijedi njegove riječi.

Moralno je urušavanje toliko uznapredovalo da Jeremija zaključuje kako riječi nisu dostatne. Govor nije sredstvo razumijevanja. Stoga se u navješčaju služi slikama, kretnjama, gestama, mimikrijom, pantomimom. Dojmljiva zgoda s opasacem-remenom koji je istrunuo negdje u memli. Razbija lončarev vrč, posudu kako bi uprizorio da će isto Bog učiniti s onima koji preziru njegovu volju i riječ. Stavljajući sebi oko vrata drveni jaram, ide ulicama Jeruzalema da bi uprizorio kako će svi završiti pod neprijateljskim jarmom. I kad mu lažni prorok lomi taj jaram, pravi si gvozdeni. Ma, kao da im dovikuje, čujete li, razumijete li! Neprijatelj je pod zidinama. Međutim, njegove riječi nikoga ne straše, ljudi ostaju ravnodušni. Nitko se ne

obazire na proroka. Štoviše, prijete mu smrću!

U njegovoj je viziji neprijateljski Babilon nepobjediv, snažan, Juda nije, jer mu nije više zaštita ni oslonac Gospodin. Zašto je Bog uskratilo zaštitu? Jer ga narod više ne treba, makar mu je u toj situaciji najpotrebniji. Na kraju u toj kozmičkoj katastrofi nema pobjednika, svi su poraženi, uništenje i razaranje Jeruzalema i Hrama zorni su i vidljivi znamenja. Na kraju je i sam Gospodin nesretan zbog sudbine svoga naroda, Izraela.

Teškoj je živjeti s osobom koja crpe svoja zrenja i spoznaje iz nebeskoga, uzvišenog izvora kao Jeremija.

Nikada se on ne smije, ne raduje, ne druži s vršnjacima, ne pije vino, ne ženi se. Nikada ne izgovara nijednu rečenicu koja nije primjerena trenutku, koja nije Nebom nadahnuta. Kako ophoditi s osobom koja ponavlja samo i jedino ono što joj Bog govori i nalaže? Pitamo se, kako je mogao biti tako nemilosrdan prema svome narodu? Kad bi danas bilo tko takvo što izrekao, proglasili bi ga zagriženim antisemitom. Bog mu naređuje i povjerava ulogu glavnog tužitelja u svoje ime. Zar se Jeremija nije mogao usprotiviti i reći Bogu, pa u čemu su to drugi narodi bolji od Izraela!? Stanje je takvo da su se uskomešali Nebo i Zemlja, sve je uzavrelo kao u loncu, nema izlaza.

Narod ide u progonstvo, u Babilon; kralj Sidkija zarobljen, i pred

U prijeporu je on sa svojim suvremenima, u trajnom prijeporu sa svojim Bogom. S njim se „prepire i svađa“. I on bi rado kao Jona pobjegao od zadaće, ali ne može iz svoje kože. Svojim poslanjem, riječima, nastupom. Cijeloga vijeka on je samotnjak, osuđen podnositi, trpjeti, sam umrijeti. Nikada nije pasivni promatrač nesreće svog naroda. Ne ostaje u Babilonu nego se vraća na jeruzalemske ruševine.

njegovim očima Babilonac ubija cijeli dvor, sve sinove, da bi na kraju i samomu kralju dao iskopati oči i oslijepiti ga. Pada zastor, sumrak nad sudbinom naroda, oslikanu u kralju. Slijepi vođe... To bijahu izraelski i judijski kraljevi u očima svetih pisaca, potonjih kroničara.

POKUŠAJ ODVRAĆANJA KOLEKTIVNE TRAGEDIJE

U takvu beznadnu stanju piše Jeremija pismo prognanicima u Babilonu. Želi njihovu integraciju s osvajačima, u Babilonu, u sužanjstvu, da se ondje žene i udaju, da se množe, da im se ne smanji broj. U dijaspori ste, podarite svomu vremenu u raseljeništvu nutarnji smisao. Inače će vas spopasti očaj, a očaju nema mjesta u židovskoj povijesti, pa ni u suvremenom holokaustu. U Jeremijinim očima Nabukodonozor je „malj Božji“, Izraelova povijest jest povijest patnje, a patnji treba dati smisao.

Upadno je, u jednom trenutku, upravo kad se tragedija bliži klimaksu, a Jeremija u tamnici te mu dolazi rođak iz Anatota. Nudi kupovinu stričeve njive na koju ima nasljedno pravo. Jeremija plaća iznos, pravi ugovor, sve je zapečaćeno i ovjereno. Koji smisao te radnje kad predstoji katastrofa? Čini se, Jeremija želi odvratiti narod od kolektivne tragedije, on obećaje nadu i budućnost narodu.

Doći će vrijeme kad se moramo odvratiti od umiranja i smrti, kad moramo prigrliti život, okrenuti se budućnosti. Treba se grčevito držati života, boriti se da nas povijest ne pregazi, pa i posred nacionalne katastrofe treba živjeti, raditi i saditi, želiti se i udavati, radati djecu, staviti nadu u budućnost. Grad je opkoljen? Narod gladuje? Djeca prestravljena?

Prorok u tamnici? Sve je nebitno, on se susreće sa stricem te obznanjuje: Ljudi, ne bojte se! Ponovno će se sagraditi Dom Gospodnji, ponovno ćemo saditi i graditi. Daje lekciju kako se ponašati posred nevolje, opasnosti. Ne bježi on iz realnosti, a posred razaranja i uništavanja babilonske soldateske sanja on o budućnosti, kupi razbijene krhotine.

U prijeporu je on sa svojim suvremenima, u trajnom prijeporu sa svojim Bogom. S njim se „prepire i svađa“. I on bi rado kao Jona pobjegao od zadaće, ali ne može iz svoje kože. Svojim poslanjem, riječima, nastupom. Cijeloga vijeka on je samotnjak, osuđen podnositi, trpjeti, sam umrijeti. Nikada nije pasivni promatrač nesreće svog naroda. Ne ostaje u Babilonu nego se vraća na jeruzalemske ruševine.

NADVREMENSKA I SVEVREMENSKA POJAVA - JEREMIJA

Jeremija jest prorok u Izraelu, ali je i prorok svih naroda. On nam daje lekciju kako je sudbina Izraela ujedno i sudbina cijeloga svijeta. Sudbina Izraela utječe na sudbinu svijeta. Ono što se dogodilo Izraelu, doskora će se dogoditi Babilonu, Perzijancima, Aleksandru, Rimu, Napoleonu i na kraju cijelom svijetu, svim totalitarnim režimima. Stoga je njegova pojava i poruka nadvremenska i svevremenska. Najžidovskiji od svih židovskih proroka, on je baština čovječanstva.

Može poslužiti i kao kroničar našega doba. Njegove ideje su i naše ideje, njegove velike teme i snovi su i naši. Od početka skeptičan prema sebi i svojim sposobnostima, ali ipak njegova riječ odjekuje i odzvanja. On je doživotni samotnjak, a nema veće

samoće, nego doživjeti neuspjeh da ti poruka nije prihvaćena. Nitko nije toliko usamljen kao osoba koja zna da mora govoriti, a nitko te ne sluša. Tako bijaše s Jeremijom, tako je i s našim suvremenim prorocima.

Prosvjeduje on protiv suvremenika i njihova sljepila, protiv Boga i njegove šutnje. Na kraju mu sugrađani postavljaju pitanje glede krajnjega ishoda, a on pita Boga. I Bog šuti. Čeka punih deset dana na odgovor. Deset neizvjesnih dana, a neprijatelj u gradu.

Jeremija ne prestaje govoriti, zapovijedati, naređivati, bilježiti svaki san, svaki šapat, svaku epizodu, svaku žalopojku, svaki krik, sav čemer. Zna da njegov glas ne će ni do koga doprijeti, da su suvremenici gluhi i slijepi, ali zaklinje, moli, viče, plače, opominje. Drukčije i ne može. Preživi li, mora učiniti nešto od svoga života. Svaka je minuta milosna. I na kraju utjeha. Jeremija ne prestaje prijetiti, ali počinje svoj narod i tješiti. Isti prorok koji je morao promatrati patnju i Veliki petak, opisuje i svršetak te patnje. Kroničar razaranja nalazi riječi utjehe. Početak tješnja naroda. Nova nada, novi život.

Jeremija je najrječitiji židovski pisac u povijesti. I danas se služimo njegovim riječima i metaforama kako bismo opisali svoja iskustva. Od svih proroka njega se najviše citira. Njegove riječi pristaju u svaku priliku. „Šalom, šalom! Svi govore o miru – a mira nigdje!“ *Olako liječe ranu moga naroda!* (Jer 6,14). Nije znao hoće li njegove riječi i zapisi ugledati svjetlo dana. Hoće li budući naraštaji ikada spoznati istinu. Imao je tragično iskustvo s porukom koju je preko pisara Baruha poslao kralju. Kralj se grijao uz kamin, slušao bi poruku, a potom bi komad po komad pergamentne rezao pisarskim perorezom i spaljivao u kaminu. Prijezir Božje riječi kakav ne ćemo pronaći u Bibliji (Jer 36). Gospodin je čudom spasio Jeremiju i Baruha od kraljeva gnjevala! Ali je Jeremija ponovno izrekao sve spaljene riječi u pero svomu pisaru. Da ostane živa predaja!

„Gledam zemlju: pusta je i prazna, nebesa: svjetlost im iščezla. Gledam brda – gle tresu se, a svi se humci nadimlju: nema nigdje čovjeka, ptice su nebeske odletjele“. – Nije li to iskustvo Vukovara, Sarajeva, Mostara? Zemlja se nadimlje od ubijenih žrtava koje trunu pod zemljom. Brda

mrtvih tjelesa, nasumce zatrpanih, tjednima su podizala zemlju u rovovima Teznog, na križnim putevima. Znao je to Jeremija, znamo to svi iz nedavnih ratnih iskustava pa i ovih iz Ukrajine.

ŽIVOT IMA BUDUĆNOST - NE SMRT

Jeremija je govorio jer je onako morao zboriti. Prije dvije i pol tisuće godina. Nije mu bilo dano pisati povijest radosti i sreće, nego propasti i nesreće. Čemera i straha. Svijet ne bješe vriedan njegovih suza.

Veliki židovski pisac Franz Werfel ovjekovječio je genocid nad Armencima u romanu *Četrdeset dana Musa Dagha*, opjevao je Bernardicu iz Lurda nakon učinjena zavjeta, da će, spasi li glavu i umakne nacistima, napisati roman o njoj, što je učinio u Americi. Prema romanu Amerikanci su doskora snimili i filmsku inačicu romana. Napisao je i velebno djelo o Jeremiji. *Jeremija – Čujte i počujte glas!* Jeremija ne ostaje u Babilonu nego se vraća na jeruzalemsko zgaristište. Velebni grad u ruševinama, Jeremija oronuo u čemeru obilazi svetište Gospodnje, bogobojažno, u strahu Gospodnjem. On hoda ruševinama kao omamljen, Babilonci su uništili sve u Svetinji. Stupa na mjesto gdje bijaše Svetinja nad svetinjama te tu prvi put izgovara ime svoga Boga – Jahve. Najednom mu se pogled zaustavlja na kamenim krhotinama. Sagiba se i u ruci drži komad zavjetnih ploča sa Sinaja koje su Babilonci uništili. Na krhotini, u bazaltu, nazire urezanu riječ iz Dekaloga: „Ti ćeš živjeti!“

Jeremiju obuzima strah. Gospodin mu sam daje odgovor koji je on dao Baruhu, svomu pisaru. Posred ruševina osjeća prorok kako ga Bog još jednom oslovljava. Krhotina postaje radosnom porukom Božjom: „Ti trebaš, ti moraš živjeti! Smrt nema zadnju riječ!“ Treba pobijediti beznade, smrt, ruševine. Ti moraš preživjeti, Izrael mora živjeti. Mora nadživjeti ovaj strašni sud, ovu svoju Golgotu. Kao da mu Gospodin govori: Iz moje ruke izlazi sve, iz mene izvire život. Moj sud pročišćava. Ne obaziri se mnogo na ovu pustoš, u ruci držiš odgovor! Trebaš živjeti. Moj narod treba živjeti. U meni ste jači od svojih poraza. Jeremija privija grudima krhotinu ploče Zavjeta. Ponijet će to u Egipt. Nikad se u životu nije radovao, a sad mu radost ispunja srce. Na ruševinama. Na krhotinama, fragmentima života i povijesti.

Prorok je iznutra ohrabren, nastavlja svoj život. Živi ga i u nama dokle god čitamo njegovo uvijek aktualno djelo. Život, a ne smrt, ima budućnost! Kako onda tako i danas,

Na kraju smo se zaustavili kod *krhotine*, latinski „fragmentum“. Najstarija riječ kojom Novi zavjet opisuje euharistiju bijaše „fractio panis“ – lomljenje kruha (Dj 2,42.46). „Fractio“ vuče korijen iz „fragmentum“. Kruh se lomeći dijeli. Svi bismo htjeli biti cijeli i cjeloviti, a ispada nerijetko da je život skup krhotina i fragmenata koje nikako sastaviti u smisleni mozaik. Život je poput gradilišta, nikad dovršeno djelo. Uvijek torzo. Pitamo se, zašto uvijek toliko krhotina, fragmenata, lomova. Jeremiji bijaše onaj fragment ploče Zavjeta radosna poruka, vijest kojom ga je Gospodin još jednom obradovao i pohodio.

I posred svih naših fragmenata, krhotina, komadića Gospodin nam daje samoga sebe, lomi nam kruh, blagoslivlje, podiže, uspravlja i kaže: Pred tobom, pred vama je život. Ne očajavati, ne prepustiti se sudbini, ma koliko bila teška, ma koliko nam prijetili jahači Apokalipse koji su stalno na djelu i na našim pragovima. Bog je uvijek na djelu, pa i kad nam naše životno djelo naizgled propada, kad nema budućnosti. U napasti smo graditi velike građevine, babilonske kule (novovjekni zorni simbol toga je Eiffelov toranj u Parizu!), koje on ruši poput kula u oblacima, pred našim očima. Nerijetko upravo to razbijanje i rušenje postaje blagoslovom. I obećanjem budućnosti.

„Ispred nas u nebo odoše mnoga naša braća. Otišli su ispred u vječnost oni koji su se, ljudski govoreći, ovdje nauživali dana u Gospodnjem ozračju“, gotovo proročkim stilom započinje ova promišljanja o franjevcima dr. fra Tomislav Pervan. Jasan je i dubok u misli i meditaciji, pa odmah ide in medias res. Upozorava i potiče: „Nu, unatoč tome broju godina vrijedno se zapitati: Jesu li živjeli sretnim franjevačkim i svećeničkim životom? Jesu li im dani bili ispunjeni smislom i uronjeni u Gospodina?“ Pred vama je, poštovani čitatelji, zbirka bremenitih i formativnih tekstova koje je dr. fra Tomislav Pervan napisao ili izgovorio u različitim prigodama, osobito u vrijeme dok je bio provincijal Hercegovačke franjevačke provincije. Ovdje ćete pronaći odgovore na mnoga pitanja koja se tiču franjevaca na našim prostorima, upoznati njihove duše i duhovne temelje. Fra Tomislav je napisao brojne knjige, ali ovom knjigom kruni svoja nastojanja u poučavanju kako se ljubi vlastiti dom, vlastita franjevačka zajednica, Crkva i Domovina.

Fra Gabrijel Mioč

Sedmorica članova Hercegovačke franjevačke provincije položila svečane zavjete

U subotu 3. rujna 2022. na večernjoj svetoj misi u 19 sati u crkvi Uznesenja BDM na Širokome Brijegu, sedmorica članova Hercegovačke franjevačke provincije položila su svečane zavjete:

- Fra Ante Begić – župa Bezgrješnog začeća BDM Posušje
  - Fra Venancije Malić (do svećanih zavjeta fra Ivan Malić) – župa Navještenja BDM Velika Gorica
  - Fra Alojzije Slavko Anđelić (do svećanih zavjeta fra Slavko Anđelić) – župa sv. Kate Grude
  - Fra Ante Melhior Mitar (do svećanih zavjeta fra Ante Mitar) – župa Bezgrješnog začeća BDM Posušje
  - Fra Vinko Baćak – župa sv. Mihovila Arkandela Duvno
  - Fra Ante Vukoja – župa sv. Petra i Pavla Kočerin
  - Fra Željko Tomić – župa Bezgrješnog začeća BDM Posušje
- Svećanozavjetovanici su od Boga i Crkve zatražili „da zavjetujući Pravilo i život u Redu manje braće mogu slijediti nauk i stope Gospodina našega Isusa Krista sveto djelujući do smrti“. Misno slavlje predvodio je provincijal hercegovačkih franjevaca fra Jozo Grbeš. U koncelebraciji su bili gvardijan fra Ivan Marić ml., magistar hercegovačkih bogoslova fra Josip Serdo Cavar i još pedesetak svećenika.

U prigodnoj propovijedi, provincijal fra Jozo Grbeš im

je poručio: „Draga braćo, budite bolji od nas da možemo koračati prema savršenijem, svaki put i svakoj generaciji. Kada susretnete svete ljude, pitajte se samo jedno pitanje, što oni imaju a ja nema, što oni imaju a što ja želim biti? Kada susretnete loše ljude pitajte se samo jedno kako im ja mogu pomoći? Svaki život ima svoju priču, najčešće priču boli koju smo mi pozvani liječiti. Kada susretne ohole ljude, pitajte se samo jedno kako mi možemo biti još ponizniji? Kada susretnete patnike, pitajte se kako ja mogu bolje nositi svoj križ i njihov križ? Mi nismo pozvani biti suci ovoga svijeta, nismo pozvani dijeliti suviše riječi, nego smo pozvani biti poštarci milosti, nositelji dobrote, znakovi vječnoga... Zato vas molim večeras, na dan vašega početka, budite bolji od nas. Izazov nije u prosječnosti života, izazov je u svetosti. Vaša riječ obećanja prvi je veliki korak na tom putu. Budite autentična života kako bi vaša riječ bila autentična svakome i svugdje...“

Misno slavlje svojim pjevanjem uzveličali su članovi širokobriškog zbora. U liturgiji su služili naši novaci i bogoslovi.

Nakon prigodne homilije uslijedio je obred zavjetovanja, gdje su braća položila svoje doživotne zavjete poslušnosti, siromaštva i čistoće, predajući se potpuno našem Bratstvu.

Nikaragva: Usljed rastućih napetosti policija uhitila još jednog svećenika

Dok su odnosi između Crkve u Nikaragvi i sandinističkog režima u toj latinoameričkoj zemlji sve više napeti, policija je uhitila još jednog svećenika – Oscara Danila Benavideza Tinoca, priopćila je biskupija Siuna u ponedjeljak 15. kolovoza.

Vlč. Oscar Danilo Benavidez Tinoco nalazi se u pritvoru u glavnom gradu Managui, a razlog uhićenja je nepoznat. Policija ga je uhitila u općini Mulukuku nakon što je slavio večernju misu. Biskupija je kasnije doznala da je nakon toga prebačen u pritvor – navodni centar za mučenje poznat kao „El Chipote“.

Nikaragvanski centar za ljudska prava (Cendih), kako je razlog uhićenja nepoznat, potvrdio je da je župnik Župe Svetoga Duha proizvoljno zatvoren.

U priopćenju biskupije ističe se da je „njegova jedina misija bila i jest naviještati Radosnu vijest o Isusu Kristu, koji je Riječ, Život i Spasenje za sve“. Iz biskupije su također pozvali vjernike na molitvu za svoga svećenika.

Vlč. Benavidez je treći svećenik uhićen u Nikaragvi ove godine i deveti koji se nalazi u pritvoru. Među njima je biskup Matagalpe mons. Roland Álvarez te pe-torica klerika koji su od 4. kolovoza u kućnom pritvoru zbog optužbi da za provođenje nasilja i destabilizaciju zemlje putem medija i društvenih mreža.

Uz to, nikaragvanska policija zabranila je prošloga tjedna marijansku procesiju u Managui, koja se trebala održati 13. kolovoza u okviru Nacionalnoga marijanskog kongresa i završetka nacionalnog hodočašća Gospi Fatimskoj.

Odnosi između Katoličke Crkve i sandinističke vlade predsjednika Daniela Ortege naglo su narušeni 2018. kada su nikaragvanske vlasti ugušile prosvjede protiv niza kontroverznih reformi sustava socijalne sigurnosti. Unatoč pokušajima posredovanja u krizi, biskupi su naposljetku isključeni iz dijaloga. Odnosi su se dodatno pogoršali nakon kontroverznih izbora 2021. prema kojima je Ortega dobio peti predsjednički mandat, no optužen je za prijevaru i politički progono protukandidata.

Od izbijanja krize, Crkva je bila meta gotovo 200 napada i oskvrnuća, kao i uznemiravanja i zastrašivanja svećenika, a biskupi su proglašeni teroristima. Na zahtjev pape Franje, pomoćni biskup Manague Silvio José Báez morao je napustiti biskupiju nakon što je primio nekoliko prijetnji smrću. Vlasti su u ožujku ove godine protjerale apostolskog nuncija nadbiskupa Waldemara Stanislawia Sommertaga, a početkom srpnja protjerane su i sestre Družbe misionarki ljubavi.

Zabrinutost zbog stanja u Nikaragvi izrazila je i Sveta Stolica. Na Posebnom zasjedanju Organizacije američkih država (OAS) stalni promatrač Svete Stolice mons. Juan Antonio Cruz Serrano pozvao je sve strane da „pronađu putove razumijevanja, temeljene na poštovanju i međusobnom povjerenju, tražeći nadalje zajedničko dobro i mir“.

Oslobodene otete redovnice u Nigeriji

Družba sestara Isusa Spasitelja priopćila je u utorak 23. kolovoza da su oslobodene četiri članice Družbe, otete 21. kolovoza u Nigeriji.

S. Johannes Nwodo, s. Christabel Echemazu, s. Liberata Mbamalu i s. Benita Agu otete su u državi Imou na jugu Nigerije, dok su išle na misu.

Nakon što su dva dana pozivale na „intenzivnu molitvu“ za njihovo „brzo i sigurno oslobođenje“, sestre Isusa Spasitelja objavile su da su četiri redovnice „bezu-vjetno i sigurno oslobođene“.

„Danas je za nas dan za pamćenje, stoga ovu radost želimo podijeliti sa svim muškarcima i ženama dobre volje koji su na bilo koji način pridonijeli brzom i sigurnom oslobođenju naših dragih sestara“, poručile su sestre iz Družbe koja se brine o siromasima, starcima i bolesnicima.

U priopćenju se ne navode nikakvi detalji o tomu tko bi mogao biti počinitelj.

Otmice su u Nigeriji sve učestalije posljednjih godina. Crkveni vođe stoga izražavaju zabrinutost zbog sigurnosti vjernika i pozivaju vladu da na prvo mjesto stavi sigurnost svojih građana.

Posebice su na meti svećenici radi otkupnine. Nigerijsko biskupijsko katoličko svećeničko udruženje objavilo je 11. srpnja priopćenje o napadima. Među ostalim, poručili su da je doista „tužno da su uslijed svojih redovnih pastoralnih aktivnosti svećenici postali ugrožena vrsta“.

U srpnju su u župnom dvoru katoličke crkve Krista Kralja u gradu Lereu u državi Kaduni na sjeveru Nigerije oteti svećenici John Mark Cheitnum i Denatus Cleopas. Vlč. Cleopas je pušten, ali vlč. Cheitnum je brutalno ubijen.

Stručnjaci za sigurnost predmnijevaju da je Katolička Crkva na meti terorista jer im je plaćala visoke otkupnine koje mogu iznositi 200 tisuća dolara i više.

Fra Ivan Hrkać proslavio mladu misu

Mladu misu proslavio je naš fra Ivan Hrkać na vanjskom oltaru samostanske crkve na Širokom Brijegu. Nakon svečane procesije i roditeljskog blagoslova uz pozdravne riječi župnika fra Stipe Biške mladomisnik fra Ivan započeo je svoju mladu misu. Prigodnu i temeljitu homiliju uputio je fra Jozo Hrkać, župni vikar s Posušja uz koncelebraciju dvadesetak svećenika. Riječ Božju navijestili su članovi mladomisnikove obitelji, te izrekli prigodnu molitvu vjernika i prinijeli darove za oltar.

Liturgijsku asistenciju činili su kandidati za doživotne zavjete franjevačkih provincija hrvatskog govornog područja predvođeni fra Vinkom Bačkom. Prigodnu čestitku mladomisniku, njegovoj obitelji i svima prisutnima uputio je i širokobriški gvardijan fra Ivan Marić. Svečanost mladomisničkog slavlja skladnim pjevanjem pratio je mješoviti zbor svete Cecilije uz orguljašku pratnju mladomisnikove sestre Ivane Hrkać. Fra Ivan Hrkać imenovan je župnim vikarom u župi Međugorje.

U Mozambiku ubijena redovnica

Neidentificirana naoružana skupina ubila je u utorak 6. rujna s. Mariju De Coppi i zapalila kombonijansku misiju u Chipeneu u Mozambiku.

Zapaljeni su župni objekti, dom i no-vootvorena informatička soba. Dvojica svećenika „fidei donum“, vlč. Lorenzo Barro i vlč. Loris Vignandel te dvije redovnice uspjeli su pobjeći. Preminula je s. Maria De Coppi (84), koja je u zemlji boravila od 1963. godine. Redovnica venecijanskog podrijetla ubijena je iz vatrenog oružja.

„Molimo za vječni počinak naše sestre“, stoji u brzozjavu sućuti koji potpisuje generalna tajnica kombonijanskih misionara s. Enza Carini. „Sigurno će zagovarati narod Mozambika i za mir u toj zemlji koju je toliko voljela.“

Maria De Coppi, kombonijanska misionarka, rođena je 1939. u Santa Lucia di Piave u talijanskoj pokrajini Treviso. Prvi je put stigla u Mozambik dok je zemlja još bila portugalska kolonija. Nakon što je dobila državljanstvo, s. Maria postala je dio te zemlje i tog naroda, neprestano služeći u raznim misijama u provinciji Nampula.

Kako javlja venecijanski tjednik L’Azione.it, koji ju je intervjuirao u Italiji 2021., posljednje dvije godine u Mozambiku bile su vrlo teške zbog rata na sjeveru oko zemljišnih resursa, zbog ciklona i dugotrajne suše. Redovnica je govorila o krajnjem siromaštvu i obiteljima u bijegu. „Trudim se biti bliska ljudima, prije svega slušajući što mi govore. Unatoč materijalnoj neimaštini, slušanje drugih ipak je veliki dar, to je prepoznavanje njihova dostojanstva“, rekla je s. Maria.

RAT I MIR

Već smo, poštovani čitatelji, više puta govorili o riječi *mir*, u vezi s Kraljicom Mira i drugdje. O riječi *rat* manje smo govorili, ali ipak jesmo. Općenito se uzima da je riječ *rat* negativna, a *mir* pozitivna, ne u medicinskom smislu. Oba su pojma kao i riječi koje ih označuju vrlo stari i poznati svim narodima i jezicima od početka čovječanstva. Možemo općenito reći da su to riječi suprotna značenja, suprotnice. Prema grčkom učeno se to kaže *antonimi*, ali to nema veze sa svetim Antom ni antologijom, kojima je u korijenu grčka riječ *άνθος* (*anthos*) – „cvijet“. Stručna riječ *antonim* dolazi iz grčkog *άντι* (*anti*) – „protiv“ i *ὄνομα* (*onoma*) – „ime“. Mnoštvo antonimnih parova naći ćemo u pjesmi *Molitva sv. Franje za mir*, koja se dugo krivo, ali ne bez razloga, pripisivala sv. Franji Asiškom. Ta je pjesma vrlo zanimljiva, važna i uvijek, pogotovo sada aktualna. Zato ćemo je navesti u cjelini:

Gospodine, učini me oruđem svoga mira:

Gdje je mržnja, da donosim ljubav!

Gdje je uvreda, da donosim praštanje!

Gdje je nesloga, da donosim jedinstvo!

Gdje je zabluda, da donosim istinu!

Gdje je sumnja, da donosim vjeru!

Gdje je očaj, da donosim nadu!

Gdje je tama, da donosim svjetlo!

Gdje je žalost, da donosim radost!

Gospodine, učini da ne tražim:

da me tješe, nego da ja tješim druge;

da ne zahtijevam da me razumiju,

nego da se trudim razumjeti druge;

da ne tražim samo da me ljube,

nego da i ja ljubim druge!

Jer tko se daruje, prima:

tko prašta, bit će mu oprošteno

i tko umire sebi, rađa se za vječni život!

U prvih devet redaka istakao sam ove riječi:

1. ? – **mira**
2. **mržnja** – ljubav
3. **uvreda** – praštanje
4. **nesloga** – jedinstvo
5. **zabluda** – istina
6. **sumnja** – vjera
7. **očaj** – nada
8. **tama** – svjetlo
9. **žalost** – radost

U prvom retku je istaknuta samo jedna riječ – **mir**, i to u genitivu jednine – **mira**. U ostalih osam redaka imamo istaknute po dvije riječi koje su suprotna značenja. One su dakle u antonimnom odnosu. I riječ **mir** ima svoj antonimni parnjak, ali on ovdje nije izričito rečen. Pogledamo li značenje riječi na lijevoj strani ljestvice, lako ćemo otkriti antonimni parnjak riječi **mir**, što vrlo

MILE MAMIĆ

dobro iz iskustva znademo. To je **rat**, koji i danas bjesni u Ukrajini, ne nazire mu se kraj i može uništiti svijet. Bilo mi je baš drago da rata u toj pjesmi nema. Kako bi bilo lijepo da ga nema nigdje i nikada i da u svijetu vlada mir, ljubav i sloga. To i Bog želi. Na to nas i Gospa poziva. To i anđeli žele. „Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima ...“ anđeoska je pjesma koju su anđeli pjevali pastirima kad se Isus rodio.

Pročitajte sad, poštovani čitatelji, sasvim opušteno, bez ikakva opterećenja navedenu pjesmu kao svoju molitvu za mir. To je snažni poticaj da budemo mirotvorci, da gradimo mir, da stvaramo ozračje mira u sebi i oko sebe.

Neka to, poštovani čitatelji, bude trajna molitva i raspoloženje vašega uma i srca, neka ta načela vode vaš život: tijelo i duh, dušu, srce i um. Neka vam ne smeta spoznaja da to formalno nije molitva sv. Franje. Nekoliko je stoljeća mlađa od njega. Ali sadržajno odgovara Franjinu i franjevačkom duhu. Nastajala je u jeku Prvoga svjetskoga rata i proširila se po cijelom svijetu kao ne samo katolička, kršćanska nego općereligijska, općeljudska i svjetska. Neka vam ne smeta što u njezinu naslovu riječ **S** nema svoje suprotnice – **rat**. Kako bi bilo divno da rata uopće nema nikad i nigdje. Da anđeoska pjesma Slava Bogu na visini i mir ljudima odjekuje svijetom i svesvijetom. Počela je škola. Evo zato i vama još jedan zadatak. Umjesto upitnika na lijevoj strani antonimnih parnjaka upišite slobodno riječ **rat** da bi na lijevoj i na desnoj strani bilo jednako „igrača“, „igračica“. Zamislite da je to utakmica između dviju ekipa, da ne kažem momčadi i da je vi promatrate. Za koju biste ekipu navijali? Poželite li i zaigrati, za koju biste ekipu radije igrali?

Gospa Kraljica Mira i Krist mirotvorac sigurno žele mir. Žele da i mi budemo oruđe Božjega mira, da budemo graditelji mira. A kako? Ako vidimo da negdje ima onoga na lijevoj strani, da tu donosimo ono što je na desnoj strani navedene ljestvice. Ako to u sebi nemamo, ne možemo donositi ni drugima. Zato molimo Boga i radimo na tome da u nama bude **mir, ljubav, spremnost na praštanje, težnja za jedinstvom, istina, vjera, nada, svjetlo, radost** kako bismo to mogli donositi i drugima. Isus nas je pozvao da budemo sol zemlje i svjetlo svijeta. Kraća inačica navedene pjesme kao omiljena duhovna pjesma često se pjeva – *Bože moj, dopusti mi*. I u njoj stoji: „... daj da svjetlo **budem** tu.“ Treba se izložiti zračenju Božje ljubavi i svjetla, treba nam Božja infuzija. A Bog nam sve to velikodušno daje.

Prvi je redak navedene molitve *Gospodine, učini me oruđem svoga mira*. Biti oruđe Božjega mira, širiti ozračje mira, biti suradnik Krista Mirotvorca znači biti (su)mirotvorac. Isus je u Govoru na gori rekao: „Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati.“ (Mt 5, 9)

Brate i sestro, pa kud ćeš veće sreće i časti!?

Tjedni molitveni program

zimski raspored (od 1. rujna do 31. svibnja)

PONEDJELJAK

7.30 h

Prijepodne

Tijekom dana

Poslije podne

17 - 20 h

17 h

18 h

19 h

Sv. misa na hrvatskom

Sv. mise na raznim jezicima

Susreti po dogovoru

Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja

Večernji molitveni program i ispovijed

Radosna i žalosna otajstva krunice

Sv. misa, blagoslov predmeta,

Molitva za zdravlje duše i tijela,

slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h

Prijepodne

Tijekom dana

Poslijepodne

17 - 20 h

17 h

18 h

19 - 20 h

Sv. misa na hrvatskom

Sv. mise na raznim jezicima

Susreti po dogovoru

Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja

Večernji molitveni program i ispovijed

Radosna i žalosna otajstva krunice

Sv. misa, blagoslov predmeta

Euharistijsko klanjanje

SRIJEDA

7.30 h

Prijepodne

Tijekom dana

Poslije podne

17-20 h

17 h

18 h

19 h

Sv. misa na hrvatskom

Sv. mise na raznim jezicima

Susreti po dogovoru

Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja

Večernji molitveni program i ispovijed

Radosna i žalosna otajstva krunice

Sv. misa, blagoslov predmeta

Molitva za zdravlje duše i tijela,

slavna otajstva krunice

ČETVRTAK

7.30 h

Prijepodne

Tijekom dana

Poslijepodne

17-20 h

17 h

18 h

19-20 h

Sv. misa na hrvatskom

Sv. mise na raznim jezicima

Susreti po dogovoru

Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja

Večernji molitveni program i ispovijed

Radosna i žalosna otajstva krunice

Sv. misa, blagoslov predmeta,

Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h

Prijepodne

Tijekom dana

Poslijepodne

14 h

17 - 20 h

17 h

18 h

19 - 20 h

Sv. misa na hrvatskom

Sv. mise na raznim jezicima

Susreti po dogovoru

Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja

Križni put uz Križevac

Večernji molitveni program i ispovijed

Radosna i žalosna otajstva krunice

Sv. misa, blagoslov predmeta

Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 11 h

Prijepodne

Tijekom dana

Poslije podne

17 - 20 h

17 h

18 h

19 - 20 h

Sv. mise na hrvatskom

Sv. mise na raznim jezicima

Susreti po dogovoru

Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja

Večernji molitveni program i ispovijed

Radosna i žalosna otajstva krunice

Sv. misa, blagoslov predmeta

Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

7, 8, 11 i 18 h

Prijepodne

Ispovijed

Poslijepodne

14 h

17 - 20 h

17 h

18 h

19 h

Sv. misa na hrvatskom

Sv. mise na raznim jezicima

Prijepodne za vrijeme mise

Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja

Krunica na Brdu ukazanja

Večernji molitveni program i ispovijed

Radosna i žalosna otajstva krunice

Sv. misa, blagoslov predmeta

Molitva za ozdravljenje duše i tijela,

slavna otajstva krunice

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broj Glasnika mira u ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Četvrtak, 15. 9. 2022.

Bl. Djevica Marija Žalosna

vl.: Heb 5,7-9; Ps 31,2-6.15-16.20; Iv 19,25-27 (ili: Lk 2,33-35)

Petak, 16. 9. 2022.

od dana: 1Kor 15,12-20; Ps 17,6-7.8b.15; Lk 8,1-3

Subota, 17. 9. 2022.

Bogoslužje kvatiri (za svećenička i redovnička zvanja)

iz Prigodnih čitanja, str. 10-27: Fil 3,8-14; Ps 40,2.4ab.7-10.12; Lk 5,1-11

Nedjelja, 18. 9. 2022.

Am 8,4-7; Ps 113, 1-2.4-8; 1Tim 2,1-8; Lk 16,1-13

Ponedjeljak, 19. 9. 2022.

Izr 3,27-34; Ps 15,2-5; Lk 8,16-18

Utorak, 20. 9. 2022.

od dana: Izr 21,1-6.10-13; Ps 119,1.27.30.34-35.44; Lk 8,19-21

Srijeda, 21. 9. 2022.

vl.: Ef 4,1-7.11-13; Ps 19,2-5; Mt 9,9-13

Četvrtak, 22. 9. 2022.

Prop 1,2-11; Ps 90,3-6.12-14.17; Lk 9,7-9

Petak, 23. 9. 2022.

od dana: Prop 3,1-11; Ps 144,1a.2-4; Lk 9,18-22

Subota, 24. 9. 2022.

Prop 11, 9 - 12, 8; Ps 90, 3 - 6.12-14.17; Lk 9, 43b-45

Nedjelja, 25. 9. 2022.

Am 6,1a.4-7; Ps 146,6c-10; 1Tim 6,11-16; Lk 16,19-31

Ponedjeljak, 26. 9. 2022.

Job 1, 6-22; Ps 17, 1-3.6-7; Lk 9, 46-50

Utorak, 27. 9. 2022.

od dana: Job 3,1-3.11-17.20-23; Ps 88,2-8; Lk 9,51-56

Srijeda, 28. 9. 2022.

Job 9, 1-12.14-16; Ps 88, 10b-15; Lk 9, 57-62

Četvrtak, 29. 9. 2022.

vl.: Dn 7,9-10.13-14 (ili: Otk 12,7-12a); Ps 138,1-5; Iv 1,47-51

Petak, 30. 9. 2022.

od dana: Job 38,1.12-21; 40,3-5; Ps 139,1-3.7-10.13-14b; Lk 10,13-16

Subota, 1. 10. 2022.

od dana: Job 42,1-3.5-6.12-17; Ps 119,66.71.75.91.125.130; Lk 10,17-24

Nedjelja, 2. 10. 2022.

Hab 1,2-3; 2,2-4; Ps 95,1-2.6-9; 2Tim 1,6-8.13-14; Lk 17,5-10

Ponedjeljak, 3. 10. 2022.

Gal 1,6-12; Ps 111,1-2.7-10c; Lk 10,25-37

Utorak, 4. 10. 2022.

Sv. Franjo Asiški, redovnik

od dana: Gal 1,13-24; Ps 139,1-3.13-15; Lk 10,38-42

Srijeda, 5. 10. 2022.

Gal 2,1-2.7-14; Ps 117,1-2; Lk 11,1-4

Četvrtak, 6. 10. 2022.

Gal 3,1-5; Otpj. pj.: Lk 1,69-75; Lk 11,5-13

20
GODINA

20 godina među
najslušanijim
radiopostajama u BiH

24
SATA

24-satni obiteljski, kulturni,
vjerski, informativni i
zabavni program

Pružamo istinitu,
pouzdanu i provjerenu
informaciju

ODAŠILJAČI U REPUBLICI HRVATSKOJ:

Split, Južna
Hrvatska **101,5 MHz**

Zagreb, Lika,

Sr. Hrvatska **107,8 MHz**

SATELIT: Europa, Bliski
istok i Afrika- EUTELSAT 16°E

EMITIRAMO UŽIVO I PUTEM

INTERNETA: www.radio-medjugorje.com

Kako postati podupiratelj?

Jednostavno! Pošaljite nam vaše osobne podatke na podupiratelj@medjugorje.hr i godišnjom članarinom od 40 KM (za Hrvatsku: 160 HRK, za zemlje EU: 35 EUR, za Švicarsku 50 CHF) i postanite dio naše radijske obitelji. Hvala vam od srca!

INFORMATIVNI
CENTAR **MIR**
MEĐUGORJE

RADIOPOSTAJA
mir
MEĐUGORJE

Uredništvo: +387 36 653 580
Program uživo: +387 36 653 581
Marketing: +387 36 653 548
Fax: +387 36 653 552
radio-mir@medjugorje.hr
www.radio-medjugorje.com

Radiopostaja MIR Međugorje djeluje od 1997. godine. Program našeg radija dio je svakodnevnice u Vašim domovima u domovini i inozemstvu, na radnim mjestima... Kao glasnik mira Radiopostaja odašilje poruke iz Međugorja. Putokaz je hodočasniciima iz cijelog svijeta.

RADIO KOJI IMA DUŠU

